

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 20 (1770) ♦ Вівторок, 3 лютого 1998 року ♦ Ціна договірна

Майбутнім депутатам залишається добрий спадок

1. План — достроково, а грошей як не було, так і немає

У Луганську під час зустрічі Голови ВР Олександра Мороза з обласним активом — головами райрад і райдержадміністрацій, керівниками підприємств, активістами різних політичних партій викристалізувалися всі основні проблеми цього регіону. Спільна, найболючіша — гроші, які держава заборгувала людям: пенсіонерам і шахтарям, учителям і хімікам. Ні, не ностальгією живуть ці люди, не минулим. Схоже, лягають і встають з однією думкою: як вижити. Спогадами може жити лише сита людина.

У першому репортажі ми вже розповідали про заплановану зустріч Голови Верховної Ради з шахтарями в аеропорту. Їх ніхто не запрошував — прийшли самі. З багатьох гірничих колективів області. І не для того, щоб влаштовувати обструкцію Голові Верховної Ради, а порозмовляти про життя, попросити допомоги. Може, хоч за допомогою парламенту, вдасться вибити зароблені кошти?

(Закінчення на 2-й стор.).

ГОЛОВНЕ — ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Сьогодні починається державний візит в Україну Федерального Президента Німеччини Романа Герцога. Він проведе переговори з Леонідом Кучмою, Прем'єр-міністром Валерієм Пустовоїтенком. Як повідомили кореспондентів «ГУ» в Посольстві Німеччини в Україні, президенти візьмуть участь у роботі економічного симпозиуму, котрий організує представництво німецької економіки в Києві. Для участі у форумі прибуде група провідних німецьких підприємців. Роман Герцог побуває на АНТК імені О. Антонова та Харківському тракторному заводі. Він також відвідає Конституційний суд України.

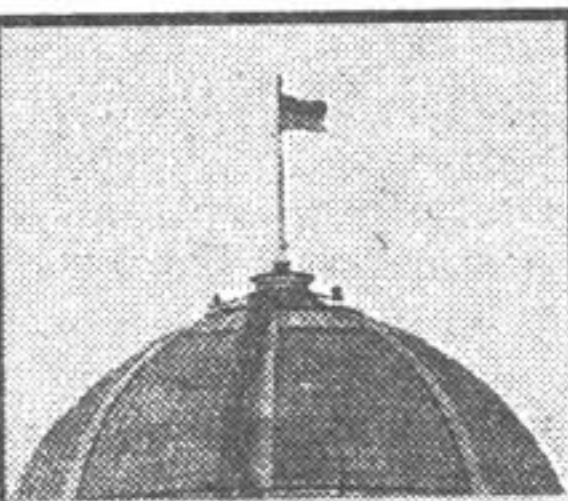
Питання про участь України і Німеччини у спільному з Росією та Францією виробництві «європейського» літака на базі Ан-70 торкнуться під час переговорів.

«Порушення свободи слова»

— це приниження самої держави», — сказав Голова Верховної Ради Олександр Мороз на прес-конференції, присвяченій завданням наступної сесії ВР України. Такою була його відповідь на запитання про трансляцію роботи дев'ятої сесії по радіо і телебаченню.

Олександр Мороз повідомив, що до розгляду на дев'ятій сесії готувалося понад 200 питань; більше 100 з них повністю підготовлено. Зокрема, щодо соціального захисту населення — 16, державного будівництва — 30. Першорядного значення буде надано тим питанням, розгляд яких не завершено на попередній сесії.

Олександр Мороз відповів на численні, часом гострі, запитання журналістів. Звіт про прес-конференцію буде вміщено у наступному номері газети.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про підприємництво»

2-10

Сорок тисяч кілометрів під землею

13

Векселі і версії

або

ЗАГАДКОВА ІСТОРІЯ ПРО МІЛЬЯРДИ ДОЛАРІВ З РОЖЕВИМ ПОЧАТКОМ І ДИВНИМ КІНЦЕМ

Повідомлення ТСН про те, що в Іспанії затримано «пред'явлені до оплати векселі на суму 22 мільйони 300 тисяч доларів і по світу гуляє ще 239 векселів на астрономічну суму в 6,7 мільярда доларів, а Служба безпеки має з'ясувати, хто за кордоном претендує на житомирські землі і що спонукало губернатора Малиновського віддати область під заставу», викликало великий резонанс. Прозвучало воно по телебаченню якраз перед сесією Житомирської облради, тож не дивно, що на самій сесії плановані питання порядку денного відійшли в тінь. У житомирських керівників є своя версія тих подій. Виклав її заступник голови облдержадміністрації Володимир Матюшенко, який веде блок питань, пов'язаних з економічною реформою. У його висутті прозвучали такі дивовижні факти, що після бурхливого обговорення депутати вирішили продовжити розмову про векселі, коли матимуть висновки компетентних органів.

(Закінчення на 3-й стор.).

Діями Президента обурені

Президент вийшов за межі визначених Конституцією України повноважень, порушив конституційні права і гарантії місцевого самоврядування, — мовиться у зверненні президії Верховної Ради Криму до глави держави та її законодавчого органу.

У неділю на своєму позачерговому засіданні члени президії ВР Криму обговорили останній президентський указ «Про забезпечення керованості місцевими органами влади м. Ялти і нормалізації життєдіяльності міста», яким заступника міністра Кабінету міністрів України Володимира Марченка призначено виконуючим обов'язки міського голови Ялти. У своїй заяві керівники кримського парламенту закликали Президента Л. Кучму скасувати цей указ, а мешканців Ялти — «зберігати спокій і дотримуватися правопорядку». Як заявив журналістам заступник голови ВР автономії Анушаван Данелян, місцевий парламент має намір звернутися до Конституційного суду з відповідним поданням.

Міністр інформації свідомо знехтував закон

3. Кулик не мав права призупиняти вихід у світ «Правди України», і добре це знав

Дослівно

«Відповідно до ст. 18 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» реєструючий орган визнає свідоцтво про державну реєстрацію засобу масової інформації недійсним на підставі письмового повідомлення засновника (співзасновників), погодженого з редакцією, або рішення суду про припинення випуску засобу масової інформації».

«Ще одна цитата: «Чинним законодавством України повноважень щодо призупинення діяльності засобу масової інформації або звернення за власною ініціативою до суду з позовами про визнання реєстрації засобу масової інформації недійсним Міністерству інформації України не надано».

(Закінчення на 3-й стор.).

Утретє поспіль, та ще й «усуху» виграли футболісти київського «Динамо» турнір «Кубок Співдружності» у Москві

16

○ Прикарпатські геологорозвідувальники (Калуш) отримують 2,5 млн. доларів для розконсервування старих свердловин і налагодження власного видобутку нафти.

○ Моряки ВМС України отримали 20 квартир, побудованих на кошти харківських шефів.

P.S.

Позиція окремих політиків не може домінувати над логікою законодавчого процесу

Таку думку висловив Голова Верховної Ради України Олександр Мороз під час наради голів комітетів, депутатських груп і фракцій, коли йшлося про необхідність ухвалення законів про столицю, про статус Севастополя, про вибори Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Як відомо, Президент України скористався своїм правом вето щодо останнього із законів. Він наполягає на тому, щоб вибори до Верховної Ради Криму відбулися не за змішаною, а за мажоритарною системою. Однак зміна закону призведе, принаймні, до зриву виборів на півострові. Цього прагнуть деякі політики і в Криму, і в Києві. Втім, очевидно, Верховна Рада України зможе протистояти цим намірам, незважаючи навіть на те, що перелік питань, які буде внесено на розгляд дев'ятої сесії, надто великий.

Саме формуванню порядку денного дев'ятої сесії, укладенню календарного плану її проведення, розкладу пленарних засідань парламенту і було присвячено нараду голів комітетів, депутатських груп і фракцій. Погоджено, зокрема, що протягом пленарних засідань у перші два тижні лютого депутати розглянуть низку економічних законопроектів у другому і третьому читаннях, а також ухвалити закони, відкласти які неможливо. На 10 лютого заплановано провести день уряду у Верховній Раді, під час якого буде заслухано інформацію Кабінету міністрів про стан погашення заборгованості у зарплатній платі, пенсіях і стипендіях, відновлення та повернення заощаджень громадян.

На нараді йшлося про те, що Прем'єр-міністр України Валерій Пустойтенко звернувся з проханням до парламенту внести до порядку денного дев'ять питань, ухвалення законів з яких, на його думку, сприятиме наповненню доходної частини бюджету. Йдеться про намір уряду скасувати пільги, а також залучити до бюджету амортизаційні відрахування підприємств. Та депутати висловлювали сумнів у тому, що такі заходи призведуть до поліпшення справ на конкретних підприємствах. Водночас народні обранці наголошували, що уряд, подаючи проект бюджету на розгляд Верховної Ради, не закрив фінансування пільг для незахищених категорій населення, а тепер намагається обхитлими шляхами скоротити соціальні витрати. Наголошувалося й на тому, що досі у парламенті немає проекту програми діяльності Кабінету міністрів, і взагалі було б доцільно на завершених парламентській каденції заслухати щорічну доповідь Президента України. Постійний представник Президента України, народний депутат Роман Безсмертний заявив, що нині готується послання Президента. Обстоюючи позицію глави держави щодо обмеження самоврядування в столиці, він, зокрема, висловився проти прямих виборів міського голови, посилаючися на досвід... Лондона. Втім, мабуть, Роман Безсмертний забув, що Україна, на відміну від Великої Британії, має Конституцію, а також підписала Хартію про місцеве самоврядування. Та Роман Безсмертний сказав так: «Прохання менше звертати на це увагу», а ще додав: «Що поробиш, якщо юристи пропонують такий перебіг подій». Коментарі, як то кажуть, зайві.

А ще пан Безсмертний вразив своєю відвертістю, повідомивши, що Президент доручив надіслати до Конституційного суду листа з проханням «не міняти режим виборів цього разу». Роман Безсмертний, мабуть, думав, що приніс добру звістку прихильникам змішаної виборчої системи. Так. Але водночас він дав привід для утвердження переконання стосовно залежності єдиного органу конституційної юрисдикції. Справді, що робити, «якщо юристи пропонують такий перебіг подій»? Проводити логіку законодавчого процесу.

Світлана ПИСАРЕНКО.

УТОЧНЕННЯ

У мою декларацію, опубліковану в газеті «Голос України» 19 грудня 1997 року, № 142 (1742), вкраєлася прикра помилка. Ніякого земного будиночка я не маю, а є неприватизована земельна ділянка розміром 0,6 га.

Народний депутат України
по в. о. № 40 в Криму
Ольга ПШЕНИЧНА.

Майбутнім депутатам залишається добрий спадок

(Початок на 1-й стор.).

Подібне сталося і в Сіверсько-донецьку, де поблизу музичного училища на Олександра Мороза чекала група гірників із шахти імені Г. Капустіна. Гасло над їхніми головами сповіщало про те, що план минулого року гірники шахти виконали достроково — 27 грудня. І додатково до плану видали на-гора ще понад 500 тисяч тонн вугілля. Проте зарплати не бачили 6 місяців. Не розплачується з ними Міністерство енергетики — основний споживач вугілля. Тут уже ніхто не зішлеться на посередницьку структуру, які паразитують на шахтарській праці.

Жителі Старобільська, попри холодну вітряну січеву погоду, чекали приїзду Голови Верховної Ради, щоб поскаржитися не тільки на малий розмір пенсій, а й нерегулярні виплати. Здавалося, що на цю зустріч зійшлося півміста. Бо поряд з пенсіонерами стояли і вчителі, і лікарі, які також по кілька місяців не бачать грошей.

Не дивно, що тема коштів лунала не тільки на зустрічах з трудівниками села, а й у виробничому об'єднанні «Азот». Бо все впирається насамперед в неефективну економічну політику.

2. Податкова «революція» для розвалу виробництва

Отже, як підкреслив Олександр Мороз на зустрічі з працівниками «Азоту», ситуація складна і залежить від того, чи вдасться поєднати банківсько-кредитну політику з виробництвом. Адже за якихось вісім років спад виробництва склав понад 100 відсотків. І хоча у цього падіння є і об'єктивні причини, все ж основний корінь усіх бід криється у неефективній економічній політиці, у спрямованості курсу реформ.

Гіперінфляція, поголовна лібералізація економічного життя, і зокрема зовнішньоекономічної діяльності, з одного боку, вимили оборотні кошти підприємств, а з другого — підвищили собівартість продукції, зробили її не конкурентоспроможною. Не принесла користі виробництву і сертифікатна приватизація — у підприємств коштів від цього не збільшилося.

Неефективними виявилися і заморські кредити. Їх в основному проїдали. Натомість банки були втягнуті у фінансову гру з Кабінетом міністрів. Адже надійніше працювати з облігаціями державної внутрішньої позики з високими процентними ставками, аніж кредитувати виробництво. Банкіри впевнені, що Мінфін за позички розплатиться, використовуючи задля цього бюджетні гроші.

Як підкреслив Олександр Мороз, лише виважена, наполеглива позиція Верховної Ради не дозволила урядовцям вибудувати піраміду, під уламками якої в результаті кризи могла рухнути уся фінансова система України. Варто звернути увагу на такі цифри: запланована доходна частина бюджету на поточний рік складає 21 мільярд гривень, а державних цінних паперів передбачається випустити на 16 мільярдів. Це на 10 мільярдів гривень менше, аніж прагнув Кабінет міністрів.

Лише за наполяганням Голови Верховної Ради питання фінансово-кредитної політики було обговорено на засіданні Ради національної безпеки і оборони, і вдалося вжити необхідних жорстких заходів для обмеження спекуляції на фінансовому ринку, в тому

числі розширено межі валютного коридору.

На думку Олександра Мороза, держава повинна регулювати фінансово-кредитну політику. Адже при високих процентних ставках державних облігацій відповідно зростають і ставки кредитів. А тому кошти, які мають іти на стимулювання виробництва, опиняються на ринку облігацій внутрішньої позики і користі, по суті, не приносять: виробництво падає, зменшується доходна частина бюджету і, врешті, може статися так, що у держави не вистачить коштів, щоб виплатити позичене.

Урешті, вважає Олександр Мороз, з цією метою тричі готувалася і податкова «революція». Тричі урядовці вносили пакети податкового законодавства і запевняли, що вони — благо для товаровиробника. Проте при ближчому розгляді з'ясовувалося, що це податкова «контрреволюція», спрямована на остаточне придушення українського товаровиробника.

Показовий у цьому плані приклад з податком на додану вартість зразка 1996 року, яким «реформатори» обґрунтовували виконання бюджету минулого року. Для того, щоб Верховна Рада прийняла цей закон, були використані усі форми тиску і шантажу. Підключився до тиску навіть Український союз підприємців і промисловців, який згодом тричі просив Верховну Раду відстрочити впровадження цього закону. З'ясувалося — не готові до його запровадження. І таких прикладів можна наводити чимало...

Уже в Сіверськодонецьку «Азот» пікетувала група людей з Лисичанська з гаслами на кшталт: «Верховна Рада! Руки геть від «Ліносу»! Наша газета уже розповідала про перипетії боротьби за майно найбільшого в Європі підприємства з переробки нафти. Проте тиск на вищий законодавчий орган триває: дехто з «нових росіян» вельми хотів би придбати за безцінь контрольний пакет акцій «Ліносу». Саме тому й досі розповсюджуються казочки про те, що у цьому випадку підприємство працюватиме безперебійно. Однак попри те, що Президент наклав вето на закон про порядок управління державним пакетом акцій, а виконавча влада готова хоч завтра за безцінь віддати росіянам цей велетень хімічної промисловості, ніхто з «нових росіян» не поспішає не тільки поставити нафту, а й розплатитися з кредиторами Лисичанського нафтоперегонного заводу. Гадаємо, читач розуміє, чому.

Зате Верховна Рада продовжує залишатися об'єктом політичних спекуляцій, бо стала заручником інтриг пропрезидентського оточення і вірогідних засобів масової інформації. А розгадка та-

кого невдоволення найвищим законодавчим органом проста: в каламутній водичці легше рибку ловити — розтринькувати на вітер, чи то пак на реконструкцію Палацу «Україна», а точніше на будівництво власних «хатинок», бюджетні кошти, поповнювати банківські рахунки за кордоном, «примхатизувати» найласіші шматки української промисловості.

3. Верховна Рада — не інструмент для обслуговування виконавчої влади

Власне, тема відносин Президента і Верховної Ради, уряду і Верховної Ради, влади і опозиції виникала під час усіх зустрічей. І не випадково. Оскільки наші співгромадяни нині напружено шукають відповіді на запитання: хто винен і що робити? В усякому разі, одні під впливом пропрезидентських засобів масової інформації звинувачують Верховну Раду у розвалі виробництва. Інші вимагають негайно розпочати процес імпичменту Президента. За невиконані передвиборні обіцянки, за злиденне життя, не виплачені зарплати і пенсії.

Варто зазначити також, що у протистоянні: влада — «Громада», Президент — Павло Лазаренко, міністр інформації — «Правда України» громадська думка далека від підтримки владних структур і одностайно співчуває опозиціонерам. Про це можна судити і по запитаннях, які були адресовані Олександру Морозу, і з реакції залу під час відповіді на них.

Склалося враження, що галас, який влада здійснює довкола «Громади» і її лідера, лише сприяє росту популярності опозиціонерів у втомлених від життєвих негараздів людей.

Інакше як прояв авторитаризму, за словами Олександра Мороза, не можна розцінити зупинення випуску газети «Правда України». Авторитаризм і починається з наступу на свободу преси, з наступу на право вільно висловлювати власну точку зору, а не долучати голос до славослів'я реформ, які, окрім злиднів, не дали людям нічого.

Водночас Голові Верховної Ради довелося складати своєрідний звіт перед співгромадянами за те, що зробила Верховна Рада. І, як з'ясувалося, в її активі значно більше, аніж це подається президентськими колами: понад 800 законів прийнято майже за чотири роки. І серед них — Конституція України, закон про вибори на змішаній основі, надійна база для політико-правової реформи. І, найголовніше, на чому наголосив Олександр Мороз, — створено систему законодавчої роботи.

Отож, спадок майбутнім депутатам залишається непоганий. Хоча, звичайно, робота могла бути продуктивнішою, якби не постійні намагання перетворити законодавчий орган на інструмент, який обслуговує виконавчу владу.

Павло КУЩ,
Володимир КОРОЛЮК.

***

На знімку: Голова Верховної Ради Олександр Мороз розмовляє з гірниками під час незапланованої зустрічі в аеропорту Луганська.

Фото Миколи
БІЛОКОПИТОВА.

ВЕКСЕЛІ І ВЕРСІЇ

(Початок на 1-й стор.).

Рожеві перспективи

Початок цієї історії — не таємниця для багатьох, хто слідкує за розвитком економічних подій в області. Навіть в обласній газеті був сенсаційний матеріал з промовистим заголовком «Запахло доларами біля Малої Цвілі». Причому запахло там такими доларами, що аж голова паморочилася...

За словами В. Матюшенка, все почалося на початку 1996 року, коли канадська корпорація «Кантрі Сквайер інтернейшл» запропонувала на землях КСП імені Шевченка Новоград-Волинського району побудувати нафтопереробний комплекс. Чому саме тут, біля Малої Цвілі, зрозуміти легко: неподалік — нафтопривід. Інвестори пропонували вкласти 6,5 мільярда доларів США. Цю суму годі й порівнювати з тими 25 мільйонами доларів іноземних інвестицій, які поки що надійшли в область. Спершу канадську пропозицію сприйняли як утопічну. Але потенційні інвестори зуміли розвіяти сумніви. Хоча й була одна заковика: під комплекс мали відвести дві з половиною тисячі гектарів землі, а законодавча база не дозволяла області самостійно вирішувати таке питання. Облдержадміністрація звернулася до Міноборони з проханням відвести півтори тисячі гектарів земель полігона. Щодо відводу решти земель, то це мали вирішувати простіше. З цього приводу були розпорядження облдержадміністрації, рішення сесії Новоград-Волинської райради. У вересні 1996 року було й розпорядження облдержадміністрації про попереднє погодження проектування.

Зарубіжні партнери, як стверджує В. Матюшенко, вимагали лише відведення земельної ділянки і гарантій невилучення іноземних інвестицій. Але відповідь столичних інстанцій була категорична: недоцільно залучати іноземні кредити.

— Про залучення кредитів мова і не йшла. Інвестор сам вкладав кошти, передаючи 6 відсотків області, — каже з цього приводу В. Матюшенко.

Закінчилося все тим, що в Новоград-Волинському та Житомирі скасували свої рішення та розпорядження.

ЗАГАДКОВА ІСТОРІЯ ПРО МІЛґАРДИ ДОЛАРІВ З РОЖЕВИМ ПОЧАТКОМ І ДИВНИМ КІНЦЕМ

— Ми втратили багато, — вважає В. Матюшенко.

У квітні 1997 року канадська корпорація внесла чергові пропозиції. Джон Семко, який є президентом цієї корпорації, а водночас радником прем'єр-міністра Канади, привіз усі необхідні документи. Йшлося про спорудження «індустріального парку» — міні-заводу з переробки нафти потужністю мільйон тонн на рік, заводу з виготовлення масел, електростанції на 60 мегават, заводу цементних блоків, підприємств з очищення води і стоків, заводів з виготовлення голок і шприців, крапельниць, хірургічних ниток, заводів з переробки овочів і фруктів та переробки бройлерів. Кошторисна вартість — 650 мільйонів доларів. Зарубіжні партнери просили 500 гектарів на землях того ж КСП імені Шевченка. Обіцяли, що 12 відсотків статутного капіталу належатиме області. А ще — три тисячі робочих місць, спорудження котеджів для обслуговуючого персоналу. Техніко-економічне обґрунтування, що його дали інститути, не викликало сумнівів. Так, принаймні, стверджують.

30 червня було підписано договір порозуміння.

Фіаско

Далі по наростаючій ідуть загадковіші події.

Для виконання умов щодо гарантій інвестицій у сумі 650 мільйонів доларів голова облдержадміністрації Антон Малиновський та його перший заступник Аркадій Зоря підписали 240 міжнародних простих векселів на суму 6,7 міль-

ярда доларів. 240 — бо стільки місяців у 20 роках, а саме на такий час було розраховано проект. Сума впливала з розрахунку чистого прибутку, що його мав за цей час одержати інвестор. Керівники області особливо наголошують на тому, що прості міжнародні векселі не є засобом прямого платежу, а лише гарантованою заставою, і що облдержадміністрація не давала прямих грошових або у вигляді цінних паперів зобов'язань, котрі зачіпали б економічні інтереси регіону, а тільки тим майном, яке належить комунальній власності.

Та привернули увагу такі зізнання: векселі було випущено не згідно з вимогами українського законодавства, проте вони відповідали зарубіжним вимогам. І ще: «Ми відчули, що перевищили свої повноваження, бо такого права не мали. Партнер знав, що наші зобов'язання — вода».

Найцікавіше відбувалося далі. Представник одного із зарубіжних банків, що є учасником фінансування, пред'явив пакет векселів у банку в Іспанії.

— Його керівники намагалися дискредитувати пред'явлені документи, бо, за міжнародними правилами, той, хто емітував векселі, мав пред'явити їх сам. А там були лише печатки та підписи Малиновського і Зорі. Керівники банку вступили в переговори з власними партнерами, щоб сконцентровані кошти використати для здійснення своїх проектів. А нотаріусу було доручено визнати житомирські документи недійсними.

Нотаріус відмовився це робити, повідомив поліцію. Поліція арештувала в готелі представника банку (а заодно й осіб, котрі до цього проекту, як твер-

дять, узагалі непричетні), про що повідомили українське посольство.

Далі знову варто процитувати дослівно:

— Канадська сторона дала запит, щоб ми підтвердили дійсність векселів і зобов'язань. Ми відмовилися, бо не мали гарантій, що це не майстерно зроблена копія. Канадська сторона пропонувала терміново виїхати одному з учасників підписання, і проект продовжував би діяти. Про це знали урядові структури, але позитивного рішення щодо виїзду ми не отримали. Ми наполягали, що можемо дати підтвердження, коли 240 векселів передадуть нам через дипломатичні канали або кур'єрською поштою. Однак правоохоронні органи Іспанії на це не погодилися. Якби ми підтвердили ідентичність документів, іспанській стороні довелося б заплатити великий штраф за безпідставне затримання людей і затримку фінансування. Урядова комісія, якій ми подали всі документи, не запрошуючи нас на розгляд цієї справи, рекомендувала розірвати всі стосунки, щоб не було ніяких непорозумінь з іспанською стороною.

Усе закінчилося тим, що канадська сторона кур'єрською поштою доставила офіційні документи про розірвання договору порозуміння, скасувавши водночас фінансові зобов'язання.

Керівники області вважають, що внаслідок цього втрачено чимало: 11 важливих об'єктів, до спорудження яких були б залучені наші люди, 32 мільйони доларів у вигляді 12 відсотків щорічних дивідендів тощо...

Ось думка голови облдержадміністрації Антона Малиновського:

— Можна просидіти в кріслі весь час, на який обраний, і нічого не робити — ось тоді не допустиш помилок. Але ми так на молоді облеклися, що тепер на воду дмухати будемо...

Справді, якби свого часу облдержадміністрація не допомогла залучити американський капітал на Іршанський гірничо-збагачувальний комбінат, то в Іршанську сьогодні жили б тільки безробітні.

Проте в історії з «індустріальним парком» залишається надто багато дивного. Чи будуть коли-небудь розставлені всі крапки над «і», сказати важко. Адже ця історія замішена не тільки на нафті, а й на майбутніх виборах...

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Дослівно

Міністр інформації свідомо знехтував Закон

3. Кулик не мав права призупиняти вихід у світ «Правди України» і добре це знав

(Початок на 1-й стор.).

Обидві цитати — з одного листа. Підпис під ним — міністр 3. Кулик. Номер листа 4/71 від 9 грудня 1997 року. Послання було адресоване головному редактору газети «Независимость» В. Кулебі у відповідь на звернення від 24.11.97 р., надруковане також у газеті «Независимость» 3.12.97 року. «Независимость», яка «підтримує курс реформ Л. Кучми», цікавилася у пана Кулика, чи не можна на якихось законоподібних підставах прихилити газету «День», яка по-іншому оцінює отой самий «курс».

І пан Кулик відповів, що кероване ним міністерство не може ні призупинити вихід у світ будь-якого видання, ні звернутися до суду за власною ініціативою з позовом про визнання реєстрації засобу масової інформації недійсною.

Чи змінилося щось відтоді, від 9 грудня минулого року, в українському законодавстві про пресу, може, Мінінформу надано нові права? Ні, нічого не зміни-

лося. Більше того, профільний Комітет Верховної Ради заявив, що вважає це міністерство нелегітимним утворенням.

На яких тоді підставах Мінінформ призупинив вихід у світ газети «Правда України» і повідомив підпорядковане йому видавництво «Преса України», що свідоцтво про державну реєстрацію «Правди України», видане їй 2 червня 1994 року, недійсне? Жодних законних підстав на це міністерство не мало. Жодних!

У коментарі юрвідділу нашої газети («ГУ» від 30.01.1998) з приводу призупинення виходу у світ «Правди України» є певне припущення, що, можливо, пан міністр і юристи його відомства не знають законодавства про пресу. Та як свідчать цитати з листа п. Кулика п. Кулебі, пан міністр законодавство знають і досить чітко роз'яснюють його своєму адресату.

Отже, жодних сумнівів: міністр інформації 3. Кулик, призупинивши вихід у світ «Правди України»,

цілком свідомо порушив законодавство країни.

Дивно, що Генеральна прокуратура України й досі не опротестувала незаконні дії міністра. Дивно, що його й досі не поставили на місце ні прем'єр, ні гарант Конституції — Президент. Дивно, що явно недемократичним діям 3. Кулика не дало оцінки керівництво Народно-демократичної партії, у лавах якої, наскільки відомо, значиться цей пан.

А, може, нічого дивного у всьому цьому немає?..

Інтересно, ким назавтра працював би будь-який міністр у Європі чи США, якби він сьогодні наважився втнути щось подібне? Найпевніше, йому порадили б звернутися до психіатра, а розпорядження про призупинення викинули б на смітник.

З курсом реформ вас, панове!

Хай живуть ті видання, які вмють творчо знаходити і показувати безперечні ознаки неуважного загальмування подальшого падіння!

Анатолій ВИШНЕВСЬКИЙ.

«Правда...» в облозі

Стало очевидним, що полювання на газету «Правда України», що обрала свій фарватер, велося під проводом досвідченого єгера. Пастки і прапорці розставлені так, щоб не проскочила й миша.

Враз мобілізовані Генпрокуратура, митна служба, податкова інспекція, держадміністрація. Їхніми зусиллями газету і редакційний колектив вивели під приціл міністра інформації Зіновія Кулика. Міністр радісно натиснув на курок — і випуск газети призупинено. Заблоковано її рахунки, перекрито доступ до друкарні, перерізано шлях до передплатників, журналістів збираються виштовхати з комбінату друку на вулицю.

Та яким досвідченим не був би єгер, журналісти, які сьогодні прийшли підтримати колег, переконані: розправитися з газетою у нього руки короткі. Не ті часи. І не в тайзі живемо...

Головний редактор «Правди України» Олександр Горобець зворушений тим, що ніхто з газетарів не залишив свого поста. Журналісти настроєні боротися до перемоги. У редакційному зверненні до громадськості, політичних партій, об'єднань, організацій громадян, колег-журналістів, ветеранів війни і праці, молоді, Верховної Ради, прийнятому одностайно, зокрема, є такі слова: «колектив редакції газети «Правда України» приймає рішення — перейти на стан облоги. Ми оголошуємо про те, що журналісти «Правди України» вийдуть з приміщення тільки тоді, коли буде знято антизаконне розпорядження про призупинення випуску газети».

Єгер помиляється. Прапорцями обставлена не звірина. На захист свободи слова, проти свавілля вже звучить могутній голос протесту і підтримки.

Анатолій КАРАСЕНКО.

На знімку: барикади в редакції «Правди України».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Хроніка. Факти. Події

● Вашингтон

Напередодні війни?

США все так само не виключають можливості завдання воєнного удару по Іраку. Про це заявила держсекретар США Мадлен Олбрайт, повернувшись із поїздки по Близькому Сходу. Позицію Вашингтона у цьому питанні вже підтримала Аргентина. Проте Росія вважає, що можливості дипломатії щодо Іраку поки ще не вичерпано. Мадлен Олбрайт провела також консультації з «іракського питання» з міністром закордонних справ Британії. Європейські країни поки з обережністю кажуть про застосування сили проти Іраку. А в Багдаді шочили готуються до війни: сотні тисяч чоловіків і жінок, котрі записалися в добровільну армію, днями приступили до військової підготовки.

● Делі

Теракти в Індії — підступи пакистанців

Індія задоволена тим, що США на офіційному рівні вперше визнали: Пакистан виявляє підтримку мусульманським терористам в індійському штаті Джамму і Кашмір. Про це заявив представник МЗС республіки у зв'язку з оприлюдненням доповіді американського зовнішньополітичного відомства.

● Сеул

МВФ потрібні масові звільнення

Низку законопроектів щодо економічних реформ мають схвалити парламентарі під час позачергової 188-ї сесії Національних зборів, що відкривається в столиці Південної Кореї. Серед проектів документів — дозвіл на масові звільнення під час перебудови економіки. На прийнятті таких законів наполягає Міжнародний валютний фонд, який обіцяє виділити Південній Кореї 57 мільйонів доларів.

● Гельсінкі

Не доїдеш, згориш і не вилікуєшся

З учорашнього ранку зупинився рух автобусів, трамваїв і поїздів метро у Гельсінкі та околицях фінляндської столиці. Почали страйкувати 3300 водіїв. Крім того у Фінляндії уже понад два місяці страйкують і пожежники. Погрожує припинити роботу також медичний персонал лікарень і поліклінік. В усіх випадках виступи мають економічний характер.

● Мехіко

Не відступаючи від «папірця»

Повстанці південного мексиканського штату Ч'япас відкинули запрошення влади щодо перегляду підписаних два роки тому угод про статус і права індіанського населення. «Ми не зробимо й кроку назад від підписаних документів, оскільки в них містяться основні вимоги індіанських народностей», — заявили повстанці.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Нас критикували справедливо. Але...

ПАРЛАМЕНТСКА делегація України повернулася зі Страсбурга, де брала участь у засіданні сесії Парламентської Асамблеї Ради Європи. За підсумками роботи відбулася прес-конференція.

Як уже повідомляв «ГУ», на сесії ПАРЄ наші депутати були змушені пояснювати, чому досі Україна не виконала зобов'язань перед міжнародною організацією, зокрема, не запровадила мораторій на смертну кару.

«ПАРЄ неодноразово попереджала нас, — розпочав прес-конференцію глава української делегації на сесії ПАРЄ Борис Олійник. — І слід віддати належне, Верховна Рада зробила все можливе, аби Україна дотримала зобов'язань: серед нових членів Ради Європи ми ратифікували найбільше європейських конвенцій. Проте проблема щодо накладання мораторію на смертну кару залишилася».

Борис Олійник підкреслив: наші парламентарії не хотіли дезорієнтувати ПАРЄ, стверджуючи, що мораторій існує де-факто. «Ми послуговуємося тими даними, які можемо отримати. Для нас самих став несподіванкою факт, що на початку 1997 року в Україні виконано 13 смертних вироків». Однак попри це з березня 1997 року мораторій все ж існує де-факто.

Але Страсбург розрадувало не так ненакладання мораторію, як приховування урядовцями інформації про

страсти, зазначив Борис Олійник. Крім того, українські чиновники безвідповідально і некоректно поводитися з доповідачами ПАРЄ.

«На сесії нас критикували справедливо», — продовжив Б. Олійник. Але, наголосив він, складається враження, ніби хтось не вельми зацікавлений у подовженні повноважень парламентської делегації України. Так, 13 січня Борис Олійник мав від'їхати в Бонн на засідання політичного комітету, а Євген Мармазов — 15 січня на засідання комітету з моніторингу. Ці поїздки не відбулися через... нестачу коштів. Знов-таки фінансова проблема постала під час спорядження нашої делегації на нинішню сесію ПАРЄ. Вона відбула до Страсбурга у «половинному» складі, хоча, коли розв'язують такі важливі питання, має бути присутня вся делегація.

Своїми міркуваннями щодо візиту до Страсбурга поділилися й інші парламентарії. Так, Анатолій Раханський зауважив, що наша виконавча влада не звикла поважати депутатів — як українських, так і представників ПАРЄ. До речі, під час обговорення нашого питання на сесії А. Раханський застерігав: «Сьогодні позбавлять повноважень українську парламентську делегацію в ПАРЄ, завтра — Україну в РЄ, післязавтра до Києва не прийдуть спостерігачі РЄ... Так наша держава може дійти і до диктатури».

Іван Чиж був ще категоричніший. «Кашу, яку довелося розхлюбувати нашим депутатам у Страсбурзі, зава-

рили в Україні. Деякі політики перед виборами хочуть довести, що наш парламент недолугий і там зібралися люди, які нічого не спроможні вирішити».

Володимир Яворівський порадив не шукати «негра в українських сутінках». Він визначив дві проблеми: скасування смертної кари, що проблематично за нашої кримінальної ситуації, та недостойна поведінка виконавчої влади, безвідповідальне ставлення урядовців до доповідачів РЄ.

А Євген Мармазов узагалі переконаний: те, що сталося в Страсбурзі, — не перемога, а лише відстрочка. Питання щодо мораторію знову розглядатимуть у квітні. Звісно, тоді можна сказати, що новий парламент ще не набув повноважень. Відповідно й питання перенесуть на червень, коли розглядатиметься виконання Україною більшої частини зобов'язань перед РЄ...

У зв'язку з цим Є. Мармазов додав: у Страсбурзі занепокоєні так званою «справою Косаківського». Адже і районний, і міський суд визнали незаконним усунення Леоніда Косаківського з посади голови Київради. Те саме рішення ухвалив Верховний суд України, з цим погодилася комісія РЄ. Тому нині у Раді Європи обурені, чому досі Косаківського не поновлено на посаду.

Євген Мармазов констатував: з огляду на все це перебування України у РЄ під великим знаком запитання.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Марафон для Німеччини та Європи

ЖАН МОНЕ порівняв якимось європейське об'єднання з велосипедом: якщо процес інтеграції не рухатиметься вперед, то він впаде, як велосипед, котрий припиняє свій рух. Однак навіть спортсмени час від часу сходять з велосипедів, щоб передихнути. А от Європейський союз не зможе собі дозволити таких перерв на відпочинок аж до наступного тисячоліття. Перед ним така робоча програма, перед якою відступив би і найзатятіший «прагелік».

Згідно з домовленістю, узгодженою Європейським союзом, не пізніше як через шість місяців після засідання Європейської Ради в Амстердамі, тобто — на початку 1998 року, повинні розпочатися переговори з новими кандидатами на вступ до спільноти. Гасло, яке в усіх на устах, — розширення Європейського союзу на схід. Вже тепер обговорюється питання, в якій формі відбуватиметься цей процес. Чи це буде, можливо, велика конференція? А в якій спосіб організувати і вести переговори: одночасно чи послідовно? Враховуючи, що у списку бажаючих вступити до ЄС одинадцять країн, не доводиться сумніватися в одному: це буде важка, тривала процедура. Бажаючи декого з провідних європейських державних діячів заверши-

ти прийняття нових членів до 2000 року, напевно, пов'язане з привабливістю і святковістю цієї дати.

Реально мислячі брюссельські політики вважають, що перші кандидати отримають можливість вступити до Європейського союзу не раніше, ніж у 2002 або 2003 році. Адже розширення ЄС на схід вимагає великих зусиль не тільки від кандидатів до вступу. ЄС теж очікують глибокі зміни. Не в останню чергу йдеться і про перерозподіл фінансів у великих фондах. Спільна аграрна політика внаслідок вступу країн із сильним сільськогосподарським спрямуванням теж потребує ґрунтовного переосмислення. Те, що насамперед потрібно досягнути рівноваги інтересів серед членів ЄС, зрозуміло кожному. Це означає, що Європейському

союзу доведеться вирішувати ще багато складних завдань. І це неможливо буде здійснити без поспіху й стресу, оскільки є ще й інші цілі, до яких одночасно теж потрібно рухатися, дотримуючись певних визначених термінів. Наступним і найважливішим етапом на цьому шляху є кваліфікаційний раунд Європейського валютного союзу в травні 1998 року. Міжнародні фінансові ринки вже, правда, повірили в те, в чому їх постійно запевняють політики, а саме — що валютний союз «прийде вчасно», тобто 1 січня 1999 року. Але невизначеною все ще залишається кількість учасників, і своє слово має сказати Європейська Рада. Лише після того, як навесні 1998 року пролунає цей стартовий сигнал, підприємства — передусім маса малих і середніх фірм — розпочнуть конкретну підготовку до переходу на розрахунки у євро, аж до деталей бухгалтерії та таблиці із цінами в роздрібній торгівлі. І лише тоді працюючі споживачі теж поступово призвичаюватимуться до нових реалій. Щодо цього аспекту європейського єднання, то в

1998 році у країнах Європи має відбутися свого роду психологічний стрибок.

Як покаже досвід, ті роки, коли відбуваються вибори, не дуже вдатні до прийняття важливих політичних рішень. У 1998 році Німеччина перебуватиме в такій ситуації: навесні пройдуть вибори у земельний парламент Нижньої Саксонії, а 27 вересня апогеєм кампанії стануть вибори у Бундестаг. Цього разу можна без особливих зусиль зробити прогноз, який, шоправда, дещо суперечить офіційному: оскільки прийняття національних рішень будуть під впливом європейських і європейських — під впливом національних, то політична температура зростатиме. «Мобілізація» людей буде надзвичайно великою, це, зрештою, і є сенсом виборів у демократичній країні. У 1998 році партії і громадяни Німеччини відчують: від них дуже багато залежить. І не в останню чергу тому, що Європа дивитиметься на Німеччину.

Гюнтер НОННЕНМАХЕР, видавець газети «Франкфуртер Альгемайне айтунг» для журналу «Дойчланд».

Армен ХАНБАБЯН, «Голос України» (з Єревана)

Політика тут ні до чого?

НЕЩОДАВНО на одному з приміських шосе Єревана невідомі особи обстріляли з автоматичної зброї персональний джип начальника управління охорони президента республіки генерала Ромена Казаряна.

Генерал Казарян, котрий керував машиною і їхав без супроводу, не постраждав. Йому пощастило дістатися до найближчого населеного пункту і сповістити відповідні органи. негайно було створено оперативну групу республіканської прокуратури, до складу

якої також включено працівників Міністерства внутрішніх справ та національної безпеки Вірменії.

Група слідчих негайно виїхала на місце події, провела огляд. Було вжито необхідних слідчо-пошукових заходів. Ранком наступного дня генеральна прокуратура порушила кримінальну справу. Її розслідування доручено слідчому з особливо важливих справ вірменської прокуратури.

В офіційному повідомленні, яке, треба сказати, не рясніє надто великими подробицями, зазначає, що нині проводиться невідкладні слідчо-оперативні та розшукові заходи. Крім то-

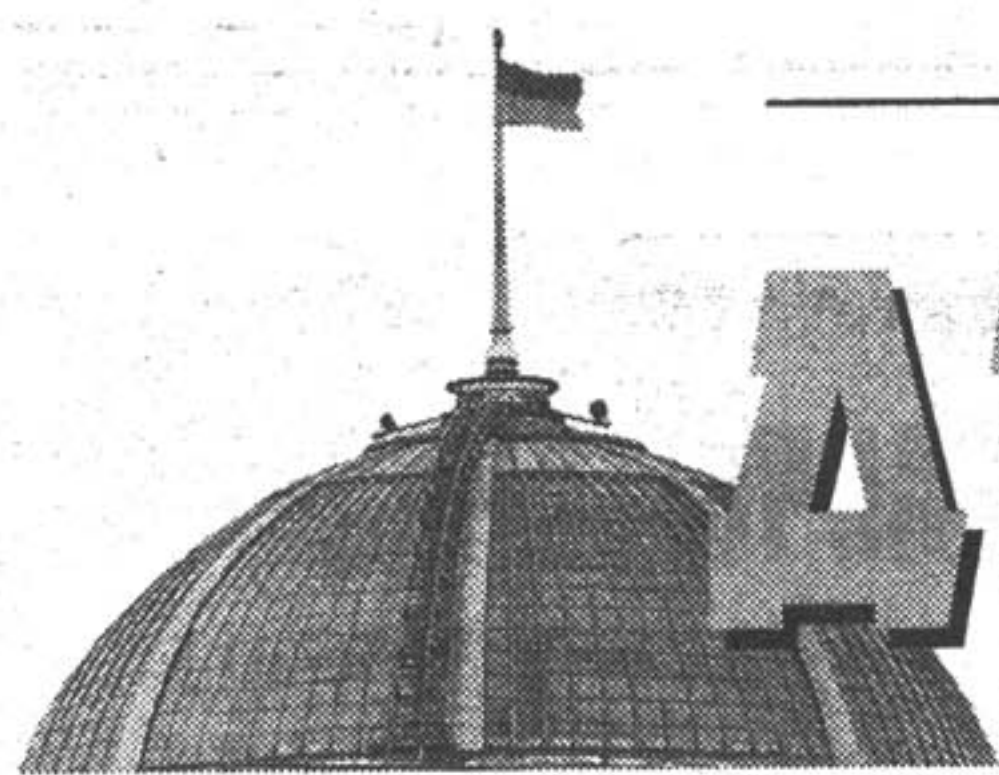
го, і прокуратура, і Міністерство внутрішніх справ і національної безпеки повідомили, що особам, котрі можуть представити відомості щодо цієї події, виплатять велику винагороду. Потенційному інформаторові, зрозуміло, гарантують конфіденційність.

Слід підкреслити, слідство, та й сам генерал Ромен Казарян, поки утримуються не лише від будь-яких коментарів, але й узагалі від контактів з пресою. Це, звичайно, породжує різноманітні чутки, домисли і версії. І тут цікаво зазначити: небагато хто пов'яже замах із причинами політичного характеру.

На знімку: ушлюблений буддистський храм Дзенкодзи в місті Нагано цілодобово заповнений відвідувачами. За тиждень до давніх богів звернуть свої молитви і учасники зимових Олімпійських ігор.

ДЕРЖАВА І ПРАВО

№ 20 (1770) ♦ Вівторок, 3 лютого 1998 року

Складіть повноваження достроково!

Президентові України
Леоніду Кучмі

Шановний пане Президенте!
Ви стали Президентом великої країни в добу кардинальних історичних змін: зникло протистояння Російської комуністичної імперії з демократичним Заходом, і Україна з колонії перетворилася на незалежну державу. На порядок денний історією поставлено завдання реформувати всю політичну систему державного керування Україною та докорінно змінити способи матеріального й духовного виробництва. З історичного небуття Україна виходить на світову арену. Усі ці епохальні зміни означають зміну взаємин між людьми. При цьому швидкість змін залежить від швидкості суб'єктивного сприйняття ідеї нового образу суспільства і нових реалій. Ці зміни влада спроможна прискорювати або гальмувати. У першому випадку держава шляхом рішучого ламання старих і запровадження нових порядків прискорює історичний прогрес. У другому випадку держава спричиняє тупцювання на місці, перетворює діалектичну боротьбу нових сил зі старим ладом у хронічну боротьбу з масовою руйнацією продуктивних сил і спадом життєвого рівня населення, призводить до розчарування й суспільного песимізму.

Вступаючи 1994 року на посаду Президента, Ви склали на Біблії перед Богом присягу захищати суверенітет України, її конституційний лад та гарантувати недоторканність державних кордонів. І незабаром у промові виклали плани Вашої президентської діяльності. Ці плани передбачали реформування політичної системи й економічного ладу України. Вони обіцяли багато, і я хотів бачити в Вашій особі енергійного керманяча, який на основі засад свободи політичної і свободи економічної діяльності та відродження нашої національної духовності рішуче долає колоніальну спадщину, що дісталася Україні після розпаду імперії: феодальну кодгоспну систему, поліцейську систему промислового виробництва, рабські стосунки у сфері духовно-інтелектуальної діяльності та знівечені віру, звичаї і духовність.

А Ви почали керувати Україною з того, що приголомшили її заявою — національна ідея в Україні не спрацювала.

Сама по собі ця заява суперечить істині — національна ідея спрацювала, бо: 92% громадян України проголосували за незалежність, українська державність поступово оформляється юридично, повторно відтворюється система органів влади під українськими державними символами, Українську державу визнав світ, і вона стала рівноправним суб'єктом міжнародних відносин. Проте Ваша заява дала виправдання проімперській п'ятій колонії продовжувати масову антиукраїнську діяльність, спрямовану на підірив державності. Своєю заявою Ви зупинили початки відродження української мови і культури, не дали можливостей почати відродження національних звичаїв і традицій і благословили нахабних шовіністів — цих спадкоємців жорстоких окупантів — домагаються узаконення окупантської мови як другої державної мови. Більше того, Ви послідовно підтримуєте діяльність в Україні православної церкви Московського патріархату, яка завжди була політичним департаментом російського імперіалізму і в наш час

уперто бореться супроти ідеї української державності.

У такій атмосфері 26—27.10.1995 року в Чернігові відбулося засідання Ради керівників прикордонних (і не тільки прикордонних!) областей України і Російської Федерації. На цій Раді, що перетворюється в міждержавну політичну структуру, було ухвалено документи про «Відновлення єдиного економічного, культурного, інформаційного й митного простору, зміцнення оборонного союзу!» Отако, для позаблокової України — «зміцнення оборонного союзу»!!!

У такій атмосфері стало можливе створення в Україні шовіністичного «Союзу советских офицеров». У такій атмосфері комуністи безборонно розгорнули були кампанію збирання підписів за відновлення Союзу, а депутат з Чернігова Іван Симоненко навіть створює у Верховній Раді антидержавну групу «Союз» і проголошує українське військо в Криму окупаційним! У всіх цих і подібних випадках Ви поведилися пасивно, залишаючи антидержавним силам свободу дії.

Минуло три з половиною року Вашого президентства, а позитивних зрушень немає. Навпаки, за цей час значно поглибилися кризові явища і життя людей стало ще гірше.

Чому немає змін на краще? Ви, дяде, знаєте. З науки управління відомо, що коли в якійсь функціональній системі керівний персонал змінити до 30% новими людьми, то 70% старого складу адаптують нових людей до старого звичного порядку, і система діє по-старому. Для того, щоб систему примусити працювати по-новому, необхідно одночасно змінити понад 30% керівного складу. Ви виголошували реформаторські промови, але керівників міняли мало. Чому? Що, не мали змоги міняти? Ні, таку змогу Ви маєте. Конституція надає вам величезні повноваження в галузі кадрової політики. Припускає, що Ви не знаєте азів теорії управління живими системами, я не можу. Але якщо Ви їх знаєте, тоді ось логічне міркування: зміна економічної системи настає за зміни управлінських кадрів більш як на 30%.

Президент міняє їх менш як на 30%.

Висновок: Президент не хоче змін економічної системи.

Коли подивитися на реєстри голів державних адміністрацій, то певні зміни є. Ще більше міняє членів уряду. Проте ці зміни не міняють системи, бо, по-перше, міняє людей за ознакою особистої відданості Вам, а не за діловими якостями та позитивним ставленням до реформування економіки, і, по-друге, завжди міняє кількісно менше тої критичної величини (30%), яка спроможна змінити характер системи. Ви призначили 25 голів обласних, 490 голів районних сільських та 121 голову міських районних державних адміністрацій. Вони — основа структури української держави. Що ж це за люди?

Це майже суціль колишні секретарі обкомів та райкомів КПУ та ЛКСМУ, колишні керівники обласного та районного рівнів, люди старої партійної, комсомольської і радянської номенклатури, що не

Левко Лук'яненко

тільки своїми біографіями дискредитують ідею приватизації, а й активно гальмують її.

Коли Ви поставили головою Чернігівської облдержадміністрації колишнього першого секретаря обкому КПУ Шаповала, а він призначив колишніх членів бюро обкому КПУ начальниками управління, то абсолютно ясно, що Ви мали на меті не приватизувати підприємства Чернігівщини, створити приватних власників і захопити їх до розширення виробництва на основі конкуренції, а зруйнувати підприємства і довести людям області, що приватизація — це прихватизація, що відхід від державного керівництва підприємствами — це їх розвал, що ринкова економіка — це безробіття і голод трудящих.

Коли Ви Одеську область вручили колишньому першому секретареві обкому КПУ і члену ЦК КПРС Боделану, то ви знали, що він стане обласним центром супротивників приватизації і всіх реформ загалом.

Позаяк об'єктивний процес відмирання соціалістичного способу виробництва і народження нового (конкурентного, ринкового) способу ніхто зупинити не може, то піднесення Боделана на керівника області означало гальмування об'єктивного процесу розвитку.

Призначення таких людей, як Шаповал і Боделан, керівниками областей означає гальмування реформ, зупинення підприємств і руйнування продуктивних сил, безробіття, розчарування трудящих у демократії та незалежності й розширення ґрунту для діяльності комуністів і російської проімперської агентури.

Ви нібито боретеся проти комунізму. Навіть висловили думку про суд над ним. А на керівні посади призначаєте людей старого комуністичного ґарту. Під час зустрічі з Вами я, як тодішній голова Українського комітету підготовки міжнародного суду над КПРС-КПУ за злочини тоталітарного режиму та голова Асоціації дослідників голодоморів в Україні, провів виділити у вечірній час бодай раз на тиждень на одному з державних загальноукраїнських телевізійних каналів 45 хвилин для висвітлення правдивої історії методів комуністичного керівництва Україною, причому підкреслював, що через телевізійний екран з глядачами говоритимуть не антикомуністичні політики, а вчені з Асоціації і в сучасному науковому фактологічному дусі. Ви пообіцяли і — не дозволили.

Я не підкреслюю, що такі люди, як Президент держави, годилося б дотримувати свого слова. Я запитую, чого Ви не захотіли через телевізор нагадати старшим людям і розповісти молоді жакливу правду про комуністичний терор і знущання з українського народу? Я відповідаю знаю. І кожний киянин знає. Досить поглянути на Ваше оточення, щоб відповідь стала ясною: Ваше оточення походить з колишніх комуністичних та комсомольських активістів, причому не так українського походження, як різного-всякого і з досить-таки сильною промосковською орієнтацією. Цілком зрозуміло, що цим людям неприємно було б чути на-

гадування про криваву нелюдську сутність влади їхніх безпосередніх недавніх провідників та духовних батьків, неприємно було б чути наукові докази хижої природи російського імперіалізму. І Ви не дозволили казати громадянам України правду, тобто в діалектичній боротьбі нового зі старим Ви підтримали старе.

З цього приводу колеги-депутати казали мені: «Президентові не дали розпорядитися про дозвіл на згадані телепередачі люди з його оточення». А хіба Ваше оточення не ви собі створили? Людей до Вашої адміністрації не добирав Вам президент Кравчук. Ви самі їх добирали собі. І якщо до своєї адміністрації Ви взяли шовініста Гриньова (який замаскував був себе назвою космополіта) і тримаєте біля себе ось уже четвертий рік, то це означає, що Ви самі недалеко відійшли від Гриньова.

Коли Ви призначили на посаду міністра оборони Шмарова, і він на втілення в життя гриньовської ідеї федералізації України розробив план територіального поділу збройних сил України на п'ять окремих військових груп з прив'язкою кожної групи до відповідних областей у матеріально-технічному забезпеченні, то це було не що інше, як поділ єдиної армії на п'ять армій з окремими інтересами. Що, шановний Президенте, Ви, будучи головнокомандувачем збройних сил України, не знали про цей план? Чи не розуміли, що здійснення цього плану заклало б військову основу для поділу однієї України на п'ять країн?!

3.02.1996 року II Національна конференція з проблем розбудови Української національної армії з участю багатьох вищих офіцерів викрила ці підступні антиукраїнські плани і в своєму рішенні звернулася до вас з клопотанням усунути Шмарова. Ви захищали його. І тільки коли матеріали конференції було оприлюднено на спеціальній прес-конференції, а потім ще з'явилася серія викривальних статей у газеті «Вечірній Київ», Ви змушені були нарешті усунути Шмарова з посади міністра оборони. Але як Ви поставилися до начальника Генерального штабу генерала Лопати, який відмовився підписати план поділу армії? Ви усунули його з армії. Як Ви поставилися до генералів Кравчука, Антонця, Тараненка, що сміливо виступили з викривальними промовами? А скільки ще постраждало за те, що зірвали план поділу армії (і федералізації України)! Віталія Карпенка, редактора «Вечірнього Києва», за друкування викривальних статей оштрафували на 7 млн. карбованців! Люди, які за велику послугу Україні заслуговують на піднесення і хвалу, зазнали гоніння і приниження.

Дивлячись на діяльність виконавчої влади, не можеш спекатися думки, що за Вашою спиною поряд з мотивом служіння Україні стоїть російський диригент і постійно намагається коригувати діяльність української виконавчої влади в бік російських інтересів. Ось кілька прикладів.

Перший. Ви підписали «Угоду про створення об'єднаної системи протиповітряної оборони держав — учасниць СНД». Ця угода суперечить національним інтересам України, бо:

— йде всупереч Конституції про позаблоковий статус України;

(Закінчення на 12-й стор.).

Закон України

Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини

6-8

Закон України

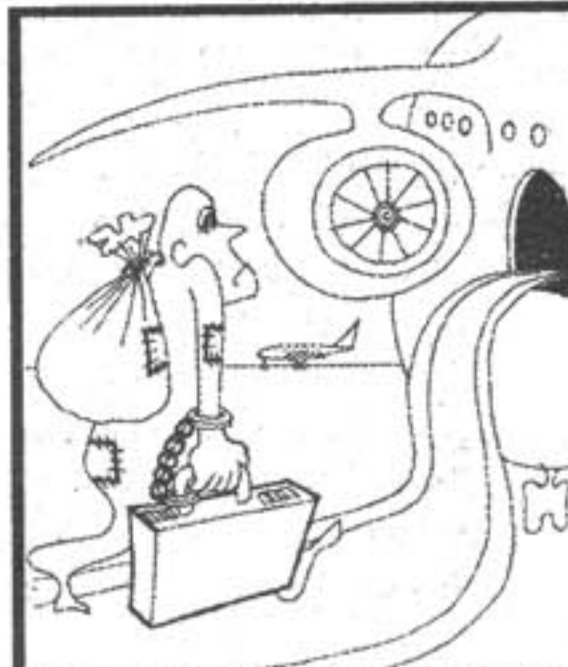
Про внесення змін до Закону України «Про підприємництво»

2-10

«Дев'ятий вал» втраченої надії

11

Президентська скромність кольору фіаско

12

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини

Цей Закон встановлює правові засади забезпечення якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини для здоров'я населення, регулює відносини між органами виконавчої влади, виробниками, продавцями (постачальниками) і споживачами під час розробки, виробництва, ввезення на митну територію України (далі — ввезення), закупівлі, постачання, зберігання, транспортування, реалізації, використання, спортування та утилізації харчових продуктів і продовольчої сировини, а також надання послуг у сфері громадського харчування.

РОЗДІЛ І
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Терміни та їх визначення
У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

безпека харчових продуктів — відсутність токсичної, канцерогенної, мутагенної, алергенної чи іншої несприятливої для організму людини дії харчових продуктів при їх споживанні у загальноприйнятих кількостях, межі яких встановлюються Міністерством охорони здоров'я України;

біологічно активна добавка — речовина або їх суміші, що використовуються для надання раціону харчування спеціальних лікувальних чи лікувально-профілактичних властивостей;

державна санітарно-гігієнічна експертиза — оцінка можливого негативного впливу на здоров'я населення небезпечних факторів шляхом досліджень харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів, у ході яких встановлюються критерії безпеки (показники та їх гранично допустимі рівні, вміст, концентрація тощо);

висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи — документ, який встановлює критерії безпеки та шкідливості для людини небезпечних факторів харчового продукту (групи продуктів), продовольчої сировини, супутніх матеріалів;

Державний реєстр харчових продуктів, продовольчої сировини, супутніх матеріалів (далі — Державний реєстр) — перелік харчових продуктів, продовольчої сировини та супутніх матеріалів (чи їх груп), які на підставі висновку державної санітарно-гігієнічної експертизи визнані безпечними для споживання (в тому числі при певних умовах);

енергетична цінність — показник, який характеризує частку енергії, що може вивільнитися з харчових продуктів у процесі біологічного окислення і використовуватися для забезпечення фізіологічних функцій організму людини;

ідентифікація — визначення відповідності показників якості харчових продуктів і продовольчої сировини показникам, встановленим у нормативній та технічній документації виробника харчових продуктів чи наведеним в інформації про ці продукти, а також визначення відповідності харчових продуктів і продовольчої сировини узвичаєній загальній назві з метою сертифікації;

послуга у сфері громадського харчування — результат діяльності підприємств або громадян-підприємців щодо задоволення попиту споживача у харчуванні та проведенні дозвілля;

продовольча сировина — продукція рослинного, тваринного, мінерального, синтетичного чи біотехнологічного походження, що використовується для виробництва харчових продуктів;

сертифікація — процедура, у ході якої уповноважений (акредитований) Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації орган документально засвідчує, що харчовий продукт або продовольча сировина відповідає встановленим вимогам;

сертифікат відповідності — документ, виданий уповноваженим (акредитованим) Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації органом згідно з правилами державної системи сертифікації, який засвідчує, що харчові продукти і продовольча сировина належним чи-

ном ідентифіковані і відповідають вимогам чинних нормативних документів;

спеціальні харчові продукти — лікувальні, дієтичні, лікувально-профілактичні та біологічно активні харчові добавки, продукти дитячого харчування та харчування для спортсменів;

супутні матеріали — матеріали, які використовуються у процесі виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, пакування та маркування харчових продуктів і безпосередньо контактують з цими продуктами, але самі не придатні для споживання;

строк придатності харчового продукту до споживання — проміжок календарного часу, визначений виробником цього продукту згідно з законодавством, протягом якого організм людини, фізико-хімічні, медико-біологічні та інші показники харчового продукту повинні відповідати чинним в Україні нормам і правилам у разі додержання відповідних умов зберігання;

харчова добавка — природна чи синтетична речовина, яка спеціально вводиться у харчовий продукт для надання йому бажаних властивостей;

харчовий продукт — будь-який продукт, що в натуральному вигляді чи після відповідної обробки вживається людиною у їжу або для пиття;

якість харчового продукту — сукупність властивостей харчового продукту, що визначає його здатність забезпечувати потреби організму людини в енергії, поживних та смакоароматичних речовинах, безпеку для її здоров'я, стабільність складу і споживчих властивостей протягом строку придатності до споживання;

біологічна цінність харчового продукту — провідний показник якості харчового продукту, який визначає ступінь його відповідності оптимальним потребам людини і гарантованої безпеки використання за фізіологічними нормами.

Стаття 2. Законодавство України про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини

Законодавство України про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів України.

Стаття 3. Основні засади державної політики щодо забезпечення якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини

Основними засадами державної політики щодо забезпечення якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини є:

пріоритетність збереження і зміцнення здоров'я людини та визнання її права на належну якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини;

створення гарантій безпеки для здоров'я людини під час виготовлення, ввезення, транспортування, зберігання, реалізації, використання, споживання, утилізації або знищення харчових продуктів і продовольчої сировини;

державний контроль і нагляд за їх виробництвом, переробкою, транспортуванням, зберіганням, реалізацією, використанням, утилізацією або знищенням, які забезпечують збереження навколишнього природного середовища, ввезення в Україну, а також надання послуг у сфері громадського харчування;

стимулювання впровадження нових безпечних науково обґрунтованих технологій виготовлення (обробки, переробки) харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів, розробки та виробництва нових видів спеціальних та екологічно чистих харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів;

підтримка контролю якості харчових продуктів з боку громадських організацій;

координація дій органів виконавчої влади при розробці і реалізації політики щодо забезпечення належної якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини;

встановлення відповідальності ви-

робників, продавців (постачальників) харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів за забезпечення їх належної якості та безпеки для здоров'я людини під час виготовлення, транспортування, зберігання та реалізації, а також за реалізацію цієї продукції у разі її невідповідності стандартам, санітарним, ветеринарним та фітосанітарним нормам.

РОЗДІЛ ІІ
ВИМОГИ ЩОДО
ЗАПОБІГАННЯ ШКОДИ
ЗДОРОВ'Ю СПОЖИВАЧІВ
ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ
І ПРОДОВОЛЬЧОЇ СИРОВИНИ

Стаття 4. Вимоги щодо попередження ввезення, виготовлення, реалізації, використання неякісних, небезпечних або фальсифікованих харчових продуктів, продовольчої сировини та супутніх матеріалів

Забороняється виготовляти, ввозити, реалізовувати, використовувати в оптовій чи роздрібній торгівлі, громадському харчуванні неякісні, небезпечні для здоров'я та життя людини або фальсифіковані харчові продукти, продовольчу сировину і супутні матеріали.

Неякісними, небезпечними для здоров'я і життя людини та фальсифікованими є харчові продукти і продовольча сировина, якщо

1) вони містять будь-які шкідливі чи токсичні речовини екзогенного або природного походження, небезпечні для здоров'я мікроорганізми або їх токсини, гормональні препарати та продукти їх розкладу;

2) вони містять харчові добавки, які не отримали в установленому порядку висновку державної санітарно-гігієнічної експертизи і не дозволені для використання за призначенням, або не визначено умови, додержання яких забезпечує безпечне використання харчових продуктів і продовольчої сировини, чи їх вміст перевищує встановлені гранично допустимі рівні;

3) вони містять будь-які сторонні предмети чи домішки;

4) для їх виготовлення використовуються продовольча сировина чи супутні матеріали, які не властиві найменуванню і виду харчового продукту, зіпсована чи не придатна за іншими ознаками продовольча сировина;

5) тара, пакувальні чи супутні матеріали, які використовуються у процесі виробництва харчових продуктів, повністю або частково виготовлені із матеріалів, що не відповідають вимогам безпеки чи відсутні в переліку матеріалів, дозволених для контакту з харчовими продуктами головним державним санітарним лікарем України для певних видів харчових продуктів;

6) порушено визначені нормативними документами рецептуру, склад, умови виробництва чи транспортування, реалізації і використання;

7) приховується небезпека їх споживання або їхня низька якість;

8) порушено умови зберігання і (або) строк придатності до споживання;

9) з метою збуту споживачам або використання у сфері громадського харчування виробником (продавцем) навмисне надано зовнішнього вигляду та (або) окремих властивостей певного харчового продукту, але які не можуть бути ідентифіковані як продукт, за який вони видаються. Факт фальсифікації харчового продукту встановлюється у процесі його ідентифікації.

Харчові продукти і продовольча сировина не вважаються неякісними, небезпечними для здоров'я і життя людини, якщо шкідливі або токсичні речовини, небезпечні для здоров'я мікроорганізми чи їхні токсини не є для харчового продукту чи продовольчої сировини сторонніми домішками, а їх кількість не перевищує встановлених гранично допустимих рівнів.

Перелік харчових добавок, дозволених для використання у харчових продуктах, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 5. Документальне підтвердження належної якості та безпеки

харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів

Будь-який харчовий продукт (крім виготовленого для особистого споживання), продовольча сировина і супутні матеріали не можуть бути ввезені, виготовлені, передані у реалізацію, реалізовані або використані іншим чином без документального підтвердження їх якості та безпеки.

Документами, що підтверджують належну якість та безпеку харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів, є:

1) сертифікат відповідності;

2) Державний реєстр або висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи;

3) ветеринарний дозвіл для харчових продуктів та продовольчої сировини тваринного походження;

4) карантинний дозвіл для продукції рослинного походження.

Стаття 6. Вимоги щодо запобігання використанню небезпечних продовольчої сировини, супутніх матеріалів та технологій їх виготовлення (обробки, переробки)

Забороняється для промислового виготовлення харчових продуктів використовувати:

1) супутні матеріали і технології їх виготовлення (обробки, переробки): не дозволені в установленому порядку;

не передбачені рецептурою; без документів, що підтверджують їхню належну якість і безпеку;

з рівнем штучного або природного радіаційного забруднення, що перевищує встановлені гранично допустимі рівні;

2) продовольчу сировину: тваринного і рослинного походження, яка не пройшла ветеринарно-санітарної експертизи;

без документів, що підтверджують її відповідність нормативним документам; рослинного походження, яка не пройшла карантинного контролю; щодо якої застосовували недозволені пестициди і агрохімікати чи дозволених пестицидів і агрохімікатів, якщо їх вміст у сировині перевищує встановлені гранично допустимі рівні;

яка містить недозволені речовини з фармакологічною дією чи дозволених речовин з фармакологічною дією у кількості, що перевищує встановлені гранично допустимі рівні.

Стаття 7. Вимоги до маркування харчових продуктів

Забороняється реалізація і використання вітчизняних та ввезення в Україну імпортованих харчових продуктів без маркування державною мовою України, що містить в доступній для сприймання споживачем формі інформацію про:

1) загальну назву харчового продукту;

2) номінальну кількість харчового продукту в установлених одиницях виміру (маси, об'єму тощо);

3) склад харчового продукту, якщо він виготовлений з кількох складників, із зазначенням переліку назв використаних у процесі виготовлення інших продуктів харчування, харчових добавок, барвників, інших хімічних речовин або сполук;

4) енергетичну цінність (для харчових продуктів, що її мають);

5) дату виготовлення;

6) строк придатності до споживання чи дату закінчення строку придатності до споживання;

7) умови зберігання;

8) позначення нормативного документа для харчових продуктів вітчизняного виробництва;

9) найменування та адресу виробника і місце виготовлення;

10) умови використання (якщо такі передбачені);

11) відсоток сторонніх синтетичних (штучних) домішок;

12) застереження щодо вживання харчового продукту дітьми, якщо він не є дитячим харчуванням, а підстави для такого застереження є;

13) іншу інформацію, передбачену чинними в Україні нормативними до-

кументами, дія яких поширюється на певний харчовий продукт.

Маркування нефасованих харчових продуктів здійснюється у порядку, встановленому нормативними документами для певних харчових продуктів.

У маркуванні вітчизняних та імпортованих харчових продуктів забороняється наводити інформацію про їх лікувальні властивості без дозволу Міністерства охорони здоров'я України.

Текст для використання у маркуванні спеціальних харчових продуктів підлягає обов'язковому погодженню з Міністерством охорони здоров'я України.

У маркуванні харчових продуктів повинні використовуватися затверджені у встановленому порядку специфічні символи, якими позначають лікувальні, дієтичні, лікувально-профілактичні, біологічно активні харчові продукти, дитяче харчування, харчування для спортсменів, а також екологічно чисті харчові продукти.

Маркування харчових продуктів штриховими кодами здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 8. Вимоги до реклами харчових продуктів

Забороняється реклама спеціальних харчових продуктів без попереднього погодження її тексту з Міністерством охорони здоров'я України, а також реклама харчових продуктів, які не мають документального підтвердження їхньої якості та безпеки.

Забороняється для реклами харчових продуктів використовувати:

вирази щодо можливої лікувальної дії, втамування болю (крім спеціальних харчових продуктів);

листи вдячності, визнання, поради, якщо вони пов'язані з лікуванням чи полегшенням перебігу захворювань, а також посилання на таку інформацію; вирази, які спричиняють чи сприяють виникненню відчуття негативного психологічного стану.

Стаття 9. Вимоги до спеціальних харчових продуктів і продовольчої сировини при їх виготовленні та державне стимулювання їх виробництва

Порядок віднесення харчових продуктів до категорії спеціальних та норми їх використання встановлюються Кабінетом Міністрів України.

До продовольчої сировини, яка використовується для виготовлення спеціальних харчових продуктів, застосовуються підвищені вимоги щодо її якості та безпеки для здоров'я людини, визначені законодавством.

Держава стимулює вітчизняне виробництво спеціальних та екологічно чистих харчових продуктів і продовольчої сировини, у тому числі з використанням механізмів кредитування, ціноутворення, митного і тарифного регулювання, податкового законодавства.

Контроль за якістю та безпекою спеціальних харчових продуктів, дотримання умов їх виробництва, ввезення, зберігання, транспортування та реалізації здійснюється відповідно до законів України та інших нормативно-правових актів України.

Виробництво, зберігання, ввезення, реалізація та використання спеціальних харчових продуктів здійснюються відповідно до нормативних документів на них, які погоджені із Міністерством охорони здоров'я України у встановленому законодавством порядку.

РОЗДІЛ III ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАЛЕЖНОЇ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ І ПРОДОВОЛЬЧОЇ СИРОВИНИ

Стаття 10. Мета державного регулювання належної якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини

Державне регулювання належної якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини здійснюється з метою забезпечення гарантій щодо:

безпеки для життя і здоров'я людини у разі їх споживання і використання;

їх виробництва в умовах, що відповідають установленим вимогам технології, санітарних норм та правил, безпеки та збереження навколишнього природного середовища;

їх виробництва із застосуванням

дозволених продовольчої сировини і супутніх матеріалів;

повноти і достовірності інформації про їх властивості;

їх відповідності вимогам нормативних документів щодо якості та безпеки;

їх реалізації відповідно до правил торгівлі.

Стаття 11. Державне регулювання належної якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини

Державне регулювання належної якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини здійснюється Кабінетом Міністрів України, уповноваженими центральними органами виконавчої влади, їх органами в Автономній Республіці Крим, областях і районах, містах Києві та Севастополі шляхом:

державного нормування показників якості та безпеки харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів;

державної реєстрації харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів;

державної реєстрації нормативних документів на харчові продукти, продовольчу сировину і супутні матеріали;

обов'язкової сертифікації харчових продуктів, продовольчої сировини, супутніх матеріалів, послуг у сфері громадського харчування та сертифікації систем якості виробництва цих продуктів, сировини, матеріалів і надання послуг;

встановлення та додержання порядку ввезення в Україну харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів;

здійснення контролю за додержанням порядку ввезення харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів.

Складаючими державного регулювання якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини під час їх розроблення, виробництва, ввезення, зберігання, транспортування, реалізації, використання, утилізації або знищення та надання послуг у сфері громадського харчування є державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил, державний метрологічний нагляд, державний санітарно-епідеміологічний нагляд, державний ветеринарно-санітарний контроль, державний контроль за додержанням законодавства України про захист прав споживачів, державний контроль за додержанням законодавства про карантин рослин, акредитація органів із сертифікації харчових продуктів і продовольчої сировини та випробних лабораторій у державній системі сертифікації, а також атестація (включаючи метрологічну) лабораторій підприємств, установ, організацій та закладів.

Стаття 12. Державне нормування показників якості та безпеки харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів

Державне нормування показників якості харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів проводиться шляхом встановлення норм цих показників у стандартах та інших нормативних документах на продукцію під час їх розроблення.

Державне нормування показників безпеки харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів здійснює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі охорони здоров'я шляхом встановлення гранично допустимих рівнів вмісту у них забруднювачів та інших речовин хімічного, біологічного чи іншого походження, а також систематичного публікування в засобах масової інформації переліку матеріалів, дозволених для використання у виробництві харчових продуктів або виготовленні технологічного устаткування.

Методики вимірювання вмісту (рівнів) забруднювачів та інших зазначених речовин повинні бути атестовані у порядку, встановленому Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації, і погоджені з головним державним санітарним лікарем України, а засоби випробувань та виміральної техніки повіряються або атестуються в порядку, встановленому Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації.

Перелік атестованих методик сис-

тематично публікується в засобах масової інформації Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації.

Стаття 13. Державна реєстрація харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів

Державна реєстрація харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів здійснюється Міністерством охорони здоров'я України. Підставою для державної реєстрації харчового продукту та супутнього матеріалу є позитивний висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи, а для продовольчої сировини — державної ветеринарно-санітарної експертизи. Наявність певного харчового продукту, продовольчої сировини чи супутнього матеріалу у Державному реєстрі є підставою для їх використання за призначенням. Порядок проведення державної санітарно-гігієнічної експертизи харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів та їх внесення до Державного реєстру визначається головним державним санітарним лікарем України та головним державним інспектором ветеринарної медицини України згідно з законодавством України.

Висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи на харчовий продукт, продовольчу сировину чи супутній матеріал видається до початку їх виробництва (ввезення) і є чинним протягом строку дії нормативного документа, який встановлює вимоги безпеки на цю продукцію.

Державний реєстр систематично публікується в засобах масової інформації Міністерством охорони здоров'я України.

Висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи не замінює сертифіката відповідності.

Стаття 14. Державна реєстрація нормативних документів на харчові продукти, продовольчу сировину і супутні матеріали

Виробництво харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів в Україні проводиться відповідно до вимог нормативних документів на ці продукти, сировину і матеріали, які погоджені, затверджені і зареєстровані у встановленому порядку Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації.

Порядок державної реєстрації нормативних документів на виробництво харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів устанавлюється Державним комітетом України по стандартизації, метрології і сертифікації, який забезпечує систематичну публікацію в засобах масової інформації реєстрів зареєстрованих в Україні нормативних документів.

Забороняється використання та державна реєстрація нормативних документів на харчові продукти, продовольчу сировину і супутні матеріали без установлення в них показників безпеки.

Для державної реєстрації нормативних документів виробник харчового продукту повинен мати технологічну інструкцію або інший документ з описом технологічного процесу виготовлення, а також перелік продовольчої сировини, речовин і супутніх матеріалів, що застосовуються в процесі виготовлення, із зазначенням даних про норми їх вмісту в кінцевому харчовому продукті. Рецепт є власністю виробника.

Стаття 15. Обов'язкова сертифікація харчових продуктів продовольчої сировини, супутніх матеріалів, послуг у сфері громадського харчування та сертифікація систем якості їх виробництва (надання)

Харчові продукти, продовольча сировина, супутні матеріали, технологічне обладнання для їх виробництва, а також послуги у сфері громадського харчування підлягають обов'язковій сертифікації в порядку і за правилами, встановленими Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації.

Обов'язкова сертифікація харчових продуктів, продовольчої сировини, супутніх матеріалів, послуг у сфері громадського харчування, а також сертифікація систем якості виробництва цих продуктів, сировини, матеріалів і надання послуг здійснюється органами із сертифікації, акредитованими Державним комітетом Украї-

ни по стандартизації, метрології та сертифікації.

У разі обов'язкової сертифікації харчової продукції, продовольчої сировини і супутніх матеріалів підлягають випробуванню в акредитованих у державній системі сертифікації випробних лабораторіях щодо відповідності їх обов'язковим вимогам законів та інших нормативно-правових актів України.

Обов'язкова сертифікація харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів здійснюється за їх наявності в Державному реєстрі, а для вперше розроблених чи вперше ввезених — за наявності висновку державної санітарно-гігієнічної експертизи на ці продукти, сировину і матеріали.

Стаття 16. Порядок ввезення імпортованих харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів в Україну

Імпортні харчові продукти, продовольча сировина і супутні матеріали допускаються на митну територію України за умов виконання поставальником правил їх реєстрації та сертифікації.

Порядок ввезення в Україну харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів встановлює Кабінет Міністрів України.

Контроль за наявністю в контрактах (договорах) показників якості та безпеки здійснюється відповідними органами виконавчої влади, які проводять обов'язкову сертифікацію та державну санітарно-гігієнічну експертизу харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів.

Харчові продукти, продовольча сировина і супутні матеріали, які ввозяться в Україну і перебувають під митним контролем, повинні бути вивезені за межі України, якщо їм було відмовлено у документальному підтвердженні їхньої якості та безпеки.

Стаття 17. Контроль за додержанням порядку ввезення харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів в Україну

Контроль за додержанням порядку ввезення харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів на митну територію України здійснюється митною службою.

Митне оформлення для вільного використання на території України імпортованих харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів дозволяється лише за наявності:

сертифіката відповідності або свідоцтва про визнання в Україні іноземного сертифіката, виданого в державній системі сертифікації органом, уповноваженим (акредитованим) Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації;

ветеринарного дозволу на харчові продукти і сировину тваринного походження;

карантинного дозволу на харчові продукти і сировину рослинного походження;

маркування харчових продуктів і продовольчої сировини згідно з законодавством України.

Фізичним особам дозволяється ввозити імпортні харчові продукти для особистого споживання (крім сировини тваринного походження), загальна кількість яких не перевищує норм, установлених законодавством України, без подання митним органам України висновку державної санітарно-гігієнічної експертизи, сертифіката відповідності або свідоцтва про визнання в Україні іноземного сертифіката.

Стаття 18. Органи, які здійснюють державний контроль і нагляд за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини

Державний контроль і нагляд за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини під час їх виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, використання, утилізації чи знищення і надання послуг у сфері громадського харчування здійснюють спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади у галузі охорони здоров'я, захисту прав споживачів, стандартизації, метрології та сертифікації, ветеринарної медицини, карантину рослин, їхні органи в Автономній Республіці Крим, (Закінчення на 8-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини

(Початок на 6—7-й стор.).

областях, районах, містах Києві та Севастополі у межах їх компетенції.

**РОЗДІЛ IV
ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ
ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ВИРОБНИКІВ, ПРОДАВЦІВ
(ПОСТАЧАЛЬНИКІВ) ЩОДО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОЇ
ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ
ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ
І ПРОДОВОЛЬЧОЇ СИРОВИНИ**

Стаття 19. Права виробників, продавців (постачальників) щодо забезпечення належної якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини

Суб'єкти підприємницької діяльності — фізичні та юридичні особи усіх форм власності, які займаються розробленням, виробництвом, зберіганням, транспортуванням, ввезенням в Україну, використанням, а також реалізацією харчових продуктів і продовольчої сировини, мають право:

одержувати в установлений строк необхідну доступну та достовірну інформацію від відповідних органів виконавчої влади про можливість реалізації, використання і споживання харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів в Україні; звертатися за захистом своїх прав до суду.

Стаття 20. Обов'язки виробників, продавців (постачальників)

Суб'єкти підприємницької діяльності — фізичні та юридичні особи усіх форм власності, які займаються розробленням, виробництвом, транспортуванням, ввезенням, а також реалізацією, використанням, утилізацією або знищенням харчових продуктів і продовольчої сировини, зобов'язані:

мати спеціальну освіту (підготовку); виробляти, ввозити в Україну, реалізовувати та використовувати харчові продукти, продовольчу сировину і супутні матеріали, які відповідають вимогам цього Закону та діючих в Україні нормативних документів щодо цих продуктів, сировини і матеріалів;

реалізовувати та використовувати харчові продукти, продовольчу сировину і супутні матеріали лише за наявності документального підтвердження їхньої якості та безпеки. Виробник (продавець) харчових продуктів та продовольчої сировини зобов'язаний постійно перевіряти їхню якість та вживати заходів щодо недопущення реалізації непридатних харчових про-

дуктів, харчових продуктів з вичерпаним строком придатності та харчових продуктів, на яких відсутнє або нерозбірливе маркування;

забезпечувати безперешкодний доступ на відповідні об'єкти працівникам, які здійснюють державний контроль і нагляд для проведення перевірки відповідності виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, використання харчових продуктів і продовольчої сировини вимогам, нормам і правилам щодо якості та безпеки цих продуктів і сировини, встановленим нормативними документами, і надавати безоплатно цим працівникам необхідні для виконання їхніх функцій нормативні документи та інші відомості, а також зразки (у кількості, визначеній нормативною документацією) використаних продовольчої сировини, супутніх матеріалів і харчових продуктів, що випускаються;

відшкодовувати споживачам шкоду, заподіяну внаслідок порушення законодавства України про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини.

Реалізація харчових продуктів і продовольчої сировини фізичними та юридичними особами повинна здійснюватися відповідно до правил торгівлі харчовими продуктами в Україні, які затверджуються Кабінетом Міністрів України або уповноваженим ним органом.

Стаття 21. Відповідальність за порушення вимог цього Закону

Особи, винні у порушенні вимог цього Закону, несуть цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до Законів України.

**РОЗДІЛ V
ВИЛУЧЕННЯ З ОБІГУ
АБО ЗНИЩЕННЯ ХАРЧОВИХ
ПРОДУКТІВ, ПРОДОВОЛЬЧОЇ
СИРОВИНИ І СУПУТНІХ
МАТЕРІАЛІВ, ЩО
НЕ ВІДПОВІДАЮТЬ
ВСТАНОВЛЕНИМ ВИМОГАМ**

Стаття 22. Вилучення з обігу, використання, утилізація або знищення харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів, що не відповідають встановленим вимогам

Вилученню з обігу підлягають неякісні, небезпечні, фальсифіковані, неправильно марковані харчові продукти, ті харчові продукти, які не отримали позитивного висновку державної санітарно-гігієнічної експертизи та сертифіката відповідності або строк придатності до споживання яких закінчився, а також харчові продукти, продовольча сировина і супутні мате-

ріали, на які відсутні документи, що підтверджують їхню якість та безпеку.

Вилучення з обігу провадиться за рішенням органів виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за якістю та безпекою харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів, відповідно до їх компетенції.

Вилучені з обігу харчові продукти, продовольча сировина і супутні матеріали підлягають відповідній державній санітарно-гігієнічній, ветеринарно-санітарній і товарній експертизі для визначення шляхів їх подальшого використання, утилізації або знищення у порядку, визначеному законодавством України.

У разі коли в результаті зазначених експертиз буде встановлено, що вилучені харчові продукти, продовольча сировина або супутні матеріали відповідають встановленим для них вимогам якості та безпеки, посадова особа, за рішенням якої було проведено вилучення, скасовує своє рішення про вилучення і передає вилучені харчові продукти, продовольчу сировину і супутні матеріали їхньому власнику для подальшого використання за призначенням. Власник (продавець) вилучених з реалізації харчових продуктів продовольчої сировини і супутніх матеріалів має право на відшкодування завданої матеріальної шкоди.

Власник зобов'язаний вилучити з обігу харчові продукти, продовольчу сировину і супутні матеріали, що не відповідають встановленим цією статтею вимогам, та забезпечити їхнє подальше використання, утилізацію або знищення за власний рахунок.

Відповідальність за збереження та використання харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів, що не відповідають встановленим цією статтею вимогам, несе їхній власник.

**РОЗДІЛ VI
МІЖНАРОДНЕ
СПІВРОБІТНИЦТВО**

Стаття 23. Міжнародне співробітництво України у сфері забезпечення якості та безпеки харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів

Міжнародне співробітництво України у сфері забезпечення якості та безпеки харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів здійснюється шляхом:

участі в роботі міжнародних організацій;

укладення міжнародних договорів, у тому числі про взаємне визнання результатів робіт з оцінки відповідності

харчових продуктів вимогам якості та безпеки (сертифікації);

гармонізації державних стандартів, норм і правил з міжнародними стандартами, нормами і правилами, які визначають вимоги до якості та безпеки харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів, а також методів їх випробувань;

обміну з торговими партнерами інформацією про заходи, що вживаються в Україні для забезпечення якості та безпеки харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів.

Стаття 24. Міжнародні договори України

Якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародних договорів.

**РОЗДІЛ VII
ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ**

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До приведення законів України, інших нормативно-правових актів у відповідність з нормами цього Закону вони застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України до 1 березня 1998 року:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що впливають з цього Закону;

привести у відповідність з цим Законом свої нормативно-правові акти; відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

4. Кабінету Міністрів України підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів України:

про відповідальність постачальників за виготовлення і реалізацію неякісної і небезпечної продукції;

про вилучення і утилізацію неякісної і небезпечної продукції;

про державне регулювання виробництва і реалізації екологічно чистої продукції.

Президент України

Л. КУЧМА.

м. Київ,
23 грудня 1997 року.
№ 711/97-ВР

Як порушили непорушний запас зброї

ЦЕ БУВ ніби грім з асного неба, що підняв на ноги одразу майже сотню працівників міліції.

У райцентрі Комінтернівське, на складі, де зберігаються непорушні запаси різноманітної зброї УМВС України в Одеській області, виявили нестачу одразу п'яти автоматів. Офіцер міліції — начальник складу обходив свої володіння й побачив, що ящика зі зброєю хтось відкривав. Спішно почав перераховувати автомати й виявив пропавшу. Про НІ тут же повідомили в міліцейське облуправління. Туди відразу виїхала оперативно-розшукова група на чолі з полковником Григорієм Спуром. Невдовзі, після ретельного огляду місця злочину, з'ясувалося, п'ять автоматів — то це не все, зникли також 25 пістолетів і 4 снайперські гвинтівки з оптичними прицілами і приладами нічного бачення. Цілий арсенал!

Аналізуючи ситуацію, оперативники дійшли висновку: ззовні, без допомоги зсередини, таке пограбування навряд чи стало б можливе. Навколо складів устакановили огорожу, самі вони мають подвійні двері на надійних запорах, потрібну сигналізацію, та й цілодобова охорона мала б пильнувати. Щодо сигналізації, то не-

забаром, правда, з'ясувалося, що тільки на папері вона потрібна, а на ділі — ніяка. Щось пошкодили під час ремонту даху, та так і не відновили. Ну а щодо пильності охорони... Вартових, начебто, добирали, ретельно перевіряючи, й контроль за несенням ними служби наче був.

Та невдовзі було встановлено, що саме один з охоронців — молодший сержант Володимир К. — й організував злочинну групу, яка двічі викрадала зі складу зброю. Перша така крадіжка сталася ще в середині грудня минулого року, однак її ніхто не помітив. А якщо так, то пішла ота група й на другу крадіжку. Зловмисник-охоронець виконував тут головну роль. Він спершу «нейтралізував» напарника, домовившись з ним нести службу вночі не вдвох одночасно, як належить, а «вахтами»: один вартує, а дру-

НОВЕ ПОКОЛІННЯ ВИБИРАЄ

гий в цей час відпочиває. Оскільки склади опечатувалися, то Володимир К. виготовив фальшиву печатку, якою й скористався. І ключі від дверей складу та воріт роздобув. А далі все було, як мовиться, справою техніки: брали зброю, виносили з території об'єкта, вантажили в «Запорожець». Спочатку переховували отой арсенал у покинутому сараї посеред степу, а потім перебазували на околицю села Першотравневе, до будинку бабусі однієї із знайомих учасників злочинної групи Олександра М. До слова, бабуся ледь не оговорила, коли з-під ліжка витягли весь арсенал.

Затримані зізналися, що хотіли розбагатіти. Адже «ТТ», мовляв, на «чорному» ринку тягне десь на 500 доларів, АКМ — на всі 2500...

Злочинну групу нешкодженно. Зброю повернуто. Ті, хто її викрав, одержать, безумовно, по заслугах — прокуратурою вже порушено кримінальну справу. Та з усього, про що розповіли, постає ще одне: злочинна халатність ряду посадових осіб, відповідальних за охорону об'єкта особливої ваги. Кого саме? На це вкаже, певно, спеціальна комісія МВС України, що прибула до Одеси й оперативно розпочала службове розслідування.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

Пісня, що переросла в гімн

31 січня в Національному музеї історії України святкували 135-річчя пісні «Ще не вмерла України». Вперше вірш Павла Чубинського було опубліковано в журналі «Зоря» 1863 року. Згодом його було покладено на музику Михайлом Вербицьким. А 1917 року, як відомо, Центральна Рада офіційно ухвалила цю пісню як гімн УНР.

Пісні Чубинського судилося довге й поважне життя. Адже 10 січня 1992 року Верховна Рада затвердила музику Вербицького як гімн незалежної України. Багато років цю пісню виконував хор «Гомін» під незмінним керівництвом Лєопольда Яшенка. З нагоди річниці створення гімну цей відомий творчий колектив виступив у музеї.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про підприємництво»

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Закону України «Про підприємництво» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., №14, ст.168; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., №48, ст.654, №51, ст.680; 1993 р., №7, ст.54, №30, ст.322, ст.324, №51, ст.481, ст.482; 1994 р., №3, ст.13, ст.14, №28, ст.234, №33, ст.301, №40, ст.366, №49, ст.434; 1995 р., №7, ст.47, №10, ст.64, №14, ст.90, №30, ст.232, №45, ст.334, ст.335, ст.336; 1996 р., №2, ст.4, №31, ст.144; 1997 р., №9, ст.71, №29, ст.188) такі зміни:

1. Статтю 4 викласти в такій редакції:

«Стаття 4. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності

Діяльність, пов'язана з обігом наркотичних засобів, прекурсорів, занесених до списку №1 таблиці IV, психотропних речовин (за винятком занесених до списку №2 таблиці III), виготовленням і реалізацією військової зброї та боєприпасів до неї, вибухових речовин, видобуванням бурштину, охороною окремих особливо важливих об'єктів права державної власності, перелік яких визначається у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, а також діяльність, пов'язана із розробленням, випробуванням, виробництвом та експлуатацією ракет-носіїв, у тому числі з їх космічними запусками із будь-якою метою, може здійснюватися тільки державними підприємствами та організаціями, а проведення ломбардних операцій — також і повними товариствами.

Діяльність, пов'язана з технічним обслуговуванням та експлуатацією первинних мереж (крім місцевих мереж) та супутникових систем телефонного зв'язку в мережах зв'язку загального користування (крім супутникових систем телефонного зв'язку в мережах загального користування, які мають наземну станцію спряження на території України та створюються або розгортаються за допомогою національних ракет-носіїв або національних космічних апаратів), виплатою та доставкою пенсій, грошової допомоги малозабезпеченим громадянам, здійснюється виключно державними підприємствами і об'єднаннями зв'язку.

Обмеженню (ліцензуванню) підприємницької діяльності підлягають тільки ті види підприємницької діяльності, які безпосередньо впливають на здоров'я людини, навколишнє природне середовище та безпеку держави. Для здійснення підприємницької діяльності, що ліцензується, необхідно отримати відповідну ліцензію та дотримуватись певних умов та правил здійснення даного виду діяльності (ліцензійні умови), які встановлює Кабінет Міністрів України або уповноважений ним орган. Ліцензія — це документ, що видається Кабінетом Міністрів України або уповноваженим ним органом виконавчої влади, згідно з яким власник ліцензії має право займатися певним видом підприємницької діяльності.

Без ліцензії, що видається Кабінетом Міністрів України або уповноваженим ним органом виконавчої влади, не можуть здійснюватися:

пошук (розвідка) та експлуатація родовищ корисних копалин; виробництво, ремонт і реалізація спортивної, мисливської вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, а також холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду; створення та утримання стрільницьких тирів, стрільбищ, мисливських стендів;

виготовлення і реалізація лікарських засобів; виготовлення і реалізація особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України;

виготовлення пива, алкогольних напоїв, а також виготовлення та реалізація спирту етилового, коньячного і плодового;

виготовлення тютюнових виробів; медична, ветеринарна практика; юридична практика;

створення та утримання гральних закладів, організація азартних ігор; міжнародні перевезення пасажирів і

вантажів залізничним та автомобільним (крім країн СНД), повітряним, річковим, морським транспортом; агентування морського тогівельного флоту;

виготовлення та ввезення бланків цінних паперів, документів суворого обліку і знаків поштової оплати, а також матеріалів та напівфабрикатів для їх виробництва;

надання послуг, пов'язаних з охороною державної, крім об'єктів, зазначених у частині першій цієї статті, та іншої власності, а також охороною громадян;

діяльність, пов'язана з використанням радіоактивних відходів, джерел іонізуючого випромінювання, перевезення ядерних матеріалів та радіоактивних речовин; проектування, будівництво та експлуатація об'єктів атомної енергетики, а також надання послуг з їх обслуговування;

видобування дорожочинних металів і дорожних каменів, виготовлення і реалізація виробів з їх використанням;

виконання авіаційно-хімічних робіт та аерофотозйомок;

аудиторська діяльність;

страхова діяльність;

виготовлення ветеринарних медикаментів і препаратів;

пересилання грошових переказів, листів до 20 (двадцяти) грамів, поштових карток;

використання радіочастот;

виконання топографо-геодезичних, картографічних робіт та кадастрових зйомок;

будівельна діяльність (окремі види проектних та будівельно-монтажних робіт, інженерних вишукувань для будівництва, надання інжинірингових та інших послуг, які потребують відповідної атестації виконавця за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України);

виготовлення і реалізація спеціальних засобів, заряджених речовинами слезоточивою та дратівною дії, індивідуального захисту, активної оборони та засобів для виконання спеціальних операцій і оперативно-розшукових заходів;

діяльність, пов'язана з розробкою, виготовленням, ввезенням, вивезенням, реалізацією та використанням засобів криптографічного та технічного захисту інформації, а також з наданням послуг із криптографічного та технічного захисту інформації;

надання послуг для здобуття освіти з видачею спеціального документа державного зразка;

діяльність, пов'язана з організацією іноземного та зарубіжного туризму;

судово-експертна діяльність;

надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення;

виробництво, передача та постачання електроенергії;

здійснення операцій з металобрухтом;

посередництво у працевлаштуванні на роботу за кордоном;

ремонт та експлуатація об'єктів трубопровідного транспорту;

надання послуг телефонного зв'язку (крім відомчих об'єктів), технічне обслуговування мереж теле-, радіо- і промислового мовлення в межах промислової експлуатації;

наукові дослідження, пов'язані зі створенням і використанням космічної техніки та технологій (крім ракет-носіїв);

розроблення, випробування, виробництво та експлуатація космічних апаратів і їх складових частин, наземної космічної інфраструктури та її складових частин, обладнання, що входить до складу космічного сегмента супутникових систем, за винятком систем телерадіомовлення;

передавання, отримання, розповсюдження та використання даних з космічних об'єктів, крім питань, віднесених до компетенції Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення;

надання інших космічних послуг за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

діяльність, пов'язана з обігом наркотичних засобів, прекурсорів і психотропних речовин, перелік яких виз-

начається Кабінетом Міністрів України;

переробка і зберігання донорської крові та її компонентів, реалізація їх і виготовлених з них препаратів;

довірчі та інші операції з майном довірителя (вкладника);

фізкультурно-оздоровча та спортивна діяльність, (перелік видів фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності, які підлягають ліцензуванню, визначається Кабінетом Міністрів України).

Для отримання ліцензії на кожний вид діяльності суб'єкт підприємницької діяльності подає органу, що видає ліцензії заяву про видачу ліцензії, в якій зазначаються:

1) відомості про заявника:

для громадянина-підприємця — прізвище, ім'я, по батькові та паспортні дані (серія, номер паспорта, ким і коли виданий та місце проживання), для юридичних осіб — найменування, місцезнаходження, банківські реквізити, організаційно-правова форма, ідентифікаційний код;

2) вид діяльності, на який заявник має намір отримати ліцензію;

3) термін дії ліцензії.

До заяви додаються такі документи: підприємцями-громадянами — копії документів, що засвідчують рівень освіти і кваліфікації, необхідний для здійснення відповідного виду діяльності, копії свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;

юридичними особами — копії свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності та установчих документів.

Заявник несе відповідальність згідно із законодавством за достовірність відомостей, викладених у заяві та доданих до неї документів.

У ліцензії вказується:

найменування, ідентифікаційний код органу, що видає ліцензію; прізвище, ім'я, по батькові, адреса проживання, ідентифікаційний номер фізичної особи — платника податків та інших обов'язкових платежів або найменування і місцезнаходження, ідентифікаційний код юридичної особи; вид діяльності, на яку видається ліцензія; місце її здійснення; особливі умови та правила здійснення даного виду діяльності (ліцензійні умови); номер реєстрації ліцензії, дата її видачі та термін дії.

Ліцензія видається після прийняття рішення про її видачу та подання заявником до органу, що видає ліцензію, документа про внесення плати за видачу ліцензії.

Орган, що видає ліцензію, приймає рішення про видачу ліцензії або про відмову у її видачі у термін не пізніше 30 днів з дня одержання заяви та відповідних документів.

У видачі ліцензії може бути відмовлено у разі виявлення недостовірних даних у документах, поданих заявником, а також у разі неможливості здійснення заявником певного виду діяльності відповідно до ліцензійних умов. У рішеннях про відмову у видачі ліцензії вказуються підстави відмови. Відмова у видачі ліцензії видається заявнику в письмовій формі у термін, вказаний у частині десятій цієї статті. Відмова у видачі ліцензії може бути оскаржена в судовому порядку. Передача ліцензій іншим юридичним і фізичним особам забороняється.

Термін дії ліцензії встановлюється органом, що її видає, але не може бути меншим, ніж три роки.

Дія ліцензії може бути продовжена на новий термін за заявою суб'єкта підприємницької діяльності.

Орган, що видає ліцензію, має право зупинити дію ліцензії на певний термін у разі порушення суб'єктом підприємницької діяльності ліцензійних умов; невиконання суб'єктом підприємницької діяльності у визначений термін обов'язкових для виконання розпоряджень щодо додержання ліцензійних умов органу, спеціально уповноваженого Кабінетом Міністрів України, або органу, що видає ліцензію.

У разі усунення порушень, що призвели до зупинення дії ліцензії, ор-

ган, що видає ліцензію, приймає рішення про поновлення її дії.

Порядок зупинення та поновлення дії ліцензії визначає орган, спеціально уповноважений Кабінетом Міністрів України, або орган, що видає ліцензію.

Ліцензія може бути анульована у разі виявлення недостовірних даних у заяві на отримання ліцензії чи в документах, що додаються до неї; передачі суб'єктом підприємницької діяльності ліцензії іншій особі; повторного або грубого порушення суб'єктом підприємницької діяльності ліцензійних умов.

Ліцензія вважається анульованою з дати прийняття рішення щодо анулювання ліцензії або її анулювання державною реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності.

Мотивоване рішення про зупинення дії ліцензії або її анулювання доводиться до відома суб'єкта підприємницької діяльності у п'ятиденний термін.

Рішення про зупинення дії ліцензії або її анулювання може бути оскаржено суб'єктом підприємницької діяльності в судовому порядку.

У разі втрати ліцензії суб'єкт підприємницької діяльності зобов'язаний у десятиденний термін повідомити про це орган, що видає ліцензію, та подати заяву про видачу дубліката ліцензії.

У разі зміни місцезнаходження або найменування юридичної особи (якщо зміна найменування пов'язана з реорганізацією) чи зміни відомостей, вказаних у ліцензії, виданій підприємцю-громадянину, суб'єкт підприємницької діяльності зобов'язаний в десятиденний термін подати заяву органу, що видає ліцензію, для переоформлення ліцензії з наданням документів, що підтверджують зазначені зміни.

Переоформлення ліцензії проводиться протягом десяти днів з дати подання заяви та необхідних документів.

Порядок видачі суб'єктам підприємницької діяльності ліцензії на здійснення окремих видів підприємницької діяльності встановлюється Кабінетом Міністрів України.

За видачу та переоформлення ліцензії справляється плата, розмір та порядок зарахування якої встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють підприємницьку діяльність без ліцензії, якщо її отримання передбачено цим Законом, несуть відповідальність згідно з законодавством.

Орган, що видає ліцензію, у разі недотримання порядку їх видачі несе відповідальність згідно з законодавством.

Орган, що видає ліцензію, веде реєстр виданих ним ліцензій. До реєстру включаються відомості про суб'єктів підприємницької діяльності та видані ліцензії. На базі реєстрів органів, що видають ліцензії, створюється Єдиний ліцензійний реєстр, який ведеться органом, спеціально уповноваженим Кабінетом Міністрів України. Термін та форма подання інформації до Єдиного ліцензійного реєстру визначаються органом, спеціально уповноваженим Кабінетом Міністрів України.

Пропозиції державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій щодо доцільності запровадження чи скасування ліцензування певних видів підприємницької діяльності підлягають обов'язковій експертизі, яка проводиться спеціально уповноваженим органом у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

До обов'язків підприємства належить проведення природоохоронних заходів (у тому числі рекультивация земель і відновлення лісів після їх використання), які сприяють зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище. Фінансування цих заходів здійснюється за рахунок коштів підприємства. Підприємство відповідає за раціональне використання усіх природних ресурсів і відшкодовує витрати на відновлення та охорону природних ресурсів».

(Закінчення на 10-й стор.).

Про внесення змін до Закону України «Про підприємництво»

(Початок на 9-й стор.).

2. Статтю 8 викласти в такій редакції:

«Стаття 8. Державна реєстрація підприємництва

Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності проводиться у виконавчому комітеті міської, районної в місті ради або в районній, районній міст Києва і Севастополя державній адміністрації (далі — органи державної реєстрації) за місцезнаходженням або місцем проживання даного суб'єкта, якщо інше не передбачено законом.

Для державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності — юридичної особи подаються такі документи:

рішення власника (власників) майна або уповноваженого ним (ними) органу про створення юридичної особи (крім приватного підприємства). Якщо власників або уповноважених ними органів два і більше, таким рішенням є установчий договір, а також протокол установчих зборів (конференції) у випадках, передбачених законом;

статут, якщо це необхідно для створеної організаційної форми підприємництва;

реєстраційна картка встановленого зразка, яка є водночас заявою про державну реєстрацію;

документ, що засвідчує сплату власником (власниками) внеску до статутного фонду суб'єкта підприємницької діяльності в розмірі, передбаченому законом;

документ, що засвідчує внесення плати за державну реєстрацію.

Громадяни, які мають намір здійснювати підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, подають реєстраційну картку встановленого зразка, яка є водночас заявою про державну реєстрацію, копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера фізичної особи — платника податків та інших обов'язкових платежів і документів, що засвідчує внесення плати за державну реєстрацію.

Місцезнаходження суб'єкта підприємницької діяльності (юридичної особи) на дату державної реєстрації може бути місцезнаходження (місце проживання одного із засновників) або місцезнаходження за іншою адресою, що підтверджується договором оренди або іншим відповідним договором.

Органом державної реєстрації зобов'язується вимагати від суб'єктів підприємницької діяльності додаткові документи, не передбачені цим законом.

Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності проводиться за наявності всіх необхідних документів за заявочним принципом протягом не більше п'яти робочих днів. Органи державної реєстрації зобов'язані протягом цього терміну внести дані з реєстраційної картки до Реєстру суб'єктів підприємницької діяльності та видати свідоцтво

про державну реєстрацію встановленого зразка з проставленим ідентифікаційним кодом (для юридичних осіб), який надається органам державної реєстрації органами державної статистики, або ідентифікаційним номером фізичної особи — платника податків та інших обов'язкових платежів.

За порушення термінів реєстрації та вимоги подання для реєстрації документів, не передбачених законом, посадові особи несуть адміністративну відповідальність згідно із законодавством.

У п'ятиденний термін з дати реєстрації органи державної реєстрації надсилають примірник реєстраційної картки з відміткою про державну реєстрацію відповідному державному податковому органу і органу державної статистики та подають відомості про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності до органів Фонду соціального страхування і Пенсійного фонду України.

Свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності та копію документа, що підтверджує взяття його на облік у державному податковому органі, є підставою для відкриття рахунків у будь-яких банках України та інших держав за вибором суб'єкта підприємницької діяльності і за згодою цих банків у порядку, що встановлюється Національним банком України.

Повідомлення про відкриття або закриття рахунків у банках суб'єкт підприємницької діяльності зобов'язаний надіслати державному податковому органу, в якому він обліковується як платник податків і зборів (обов'язкових платежів). Таке повідомлення протягом трьох робочих днів з дня відкриття або закриття рахунку (включаючи день відкриття або закриття) подається особисто або надсилається на адресу відповідного державного податкового органу з повідомленням про вручення. Форма і зміст повідомлення про відкриття або закриття рахунків у банках встановлюється центральним податковим органом України.

У разі зміни назви, організаційно-правової форми суб'єкта підприємницької діяльності, а також форми власності суб'єкта підприємницької діяльності у місячний термін з моменту настання зазначених змін зобов'язані подати документи для переєстрації.

Переєстрація суб'єкта підприємницької діяльності проводиться в порядку, встановленому для його реєстрації.

У разі переєстрації суб'єкта підприємницької діяльності, що визначається правонаступником підприємства, приватизованого як цілісний майновий комплекс, подається документ, який засвідчує право власності на зазначений об'єкт.

Суб'єкт підприємницької діяльності має право відкривати свої філії

(відділення), представництва без створення юридичної особи. Відкриття вказаних підрозділів не потребує їх державної реєстрації. Суб'єкт підприємницької діяльності повідомляє про відкриття філії (відділення), представництва орган державної реєстрації шляхом внесення додаткової інформації в свою реєстраційну картку.

Відповідальність за відповідність чинному законодавству установчих документів, що подаються для проведення реєстрації, несе власник (власники) або уповноважені ним органи, які подають документи для реєстрації суб'єкта підприємництва.

У разі зміни свого місцезнаходження суб'єкт підприємницької діяльності в семиденний термін повинен повідомити про це орган державної реєстрації.

Невиконання цієї вимоги дає право органам державної реєстрації звернутися до суду (арбітражного суду) з позовом про скасування державної реєстрації.

Скасування державної реєстрації здійснюється за заявою власника (власників) або уповноважених ним (ними) органів чи за особистою заявою підприємця-громадянина, а також на підставі рішення суду (арбітражного суду) в разі:

визнання недійсними або такими, що суперечать законодавству, установчих документів;

здійснення діяльності, що суперечить установчим документам та законодавству України;

несвоєчасного повідомлення суб'єктом підприємницької діяльності про зміну його назви, організаційної форми, форми власності та місцезнаходження;

визнання суб'єкта підприємницької діяльності банкрутом (у випадках, передбачених законодавством);

неподання протягом року до органів державної податкової служби податкових декларацій, документів бухгалтерської звітності згідно з законодавством.

Скасування державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності здійснюється органом державної реєстрації за наявності ліквідаційного балансу, складеного і затвердженого згідно з законодавством, та інших документів, що підтверджують проведення заходів щодо ліквідації суб'єкта підприємницької діяльності як юридичної особи, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, шляхом виключення його з Реєстру суб'єктів підприємницької діяльності.

Орган державної реєстрації в десятиденний термін повідомляє відповідні державні податкові органи та органи державної статистики про скасування державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності.

Скасування державної реєстрації позбавляє суб'єкта підприємницької діяльності статусу юридичної особи і є

підставою для виключення його з Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України.

Відмову в державній реєстрації може бути оскаржено в судовому порядку.

За державну реєстрацію справляється плата, розмір якої встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Одержані кошти використовуються у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Законами України можуть бути встановлені спеціальні правила державної реєстрації певних видів суб'єктів підприємницької діяльності.

Положення про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності затверджується Кабінетом Міністрів України.»

3. Абзац четвертий статті 11 після слів «дії ліцензії» доповнити словами «або її анулювання».

П. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, а пункт 1 розділу I — через три місяці з дня опублікування цього Закону.

2. Нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, діють в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Встановити, що види підприємницької діяльності, не передбачені статтею 4 Закону України «Про підприємництво», для здійснення яких відповідно до законодавства України вимагалася ліцензія, після набрання чинності пунктом 1 розділу I цього Закону здійснюються без ліцензії.

4. Ліцензії на окремі види підприємницької діяльності, що видані в установленому порядку до набрання чинності пунктом 1 розділу I цього Закону, діють до закінчення встановлених в них термінів стосовно видів підприємницької діяльності, ліцензування яких передбачено Законом України «Про підприємництво».

5. Кабінету Міністрів України в місячний термін після набрання чинності цим Законом:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність з цим Законом;

привести свої рішення у відповідність з цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими органами виконавчої влади своїх нормативних актів у відповідність з цим Законом;

розробити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом.

Президент України
Л. КУЧМА

м. Київ,
23 грудня 1997 року.
№762/97-ВР.

Згідно з Регламентом Верховної Ради України, закони та інші акти, надруковані в «Голосі України», є офіційною публікацією.

Заява Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією

В. о. Генерального прокурора України Ференцу Б. В.

Шановний Богдане Васильовичу!

У газеті «Правда України» 27 січня 1998 р. надруковано статтю К. Назаренка «Халупки» Леоніда Кучми коштували платнику податків десятки мільйонів гривень». В ній, зокрема, повідомляються факти нецільового використання бюджетних коштів — на будівництво, ремонт квартири, дач, будинків Президента Л. Кучми, Прем'єр-міністра В. Пустовийтенка та інших високопоставлених осіб, а також придбання різного авіаційного транспорту. Крім того, в статті наводяться непо-

одинокі приклади зловживань службовим становищем, перевищення повноважень, неналежного виконання службових обов'язків та інші факти порушення чинного законодавства посадовими особами держави.

Звертаю Вашу увагу на те, що восени 1996 року Комітет Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією вимагав від Генеральної прокуратури проведення перевірки законності отримання квартири посадовими особами адміністрації Президента та Кабінету міністрів України.

Крім того, в 1997 р. народні депутати члени цього комітету Г. Омельченко та А. Єрмак надіслали до Генеральної прокуратури звернення про проведення перевірки законності перерахування КСП «Авангард» 29 млн. гривень із державного бюджету і будівництва невідомого об'єкта (палацу) на території цього КСП.

Незважаючи на неодноразові нагадування колишньому керівництву Генеральної прокуратури, рішення комітету і звернення депутатів залишились невиконаними, і про результати цих перевірок (якщо вони проводились) нам не повідомлено.

На підставі викладеного, керуючись статтями 19, 21 Закону «Про статус народного депутата України», вимагаю:

— провести повну, всебічну і об'єктивну перевірку всіх доведених фактів, викладених у зазначеній статті К. Назаренка, і прийняти рішення згідно з чинним законодавством. У разі встановлення порушень законів України, винних посадових осіб, незалежно від посад, які вони займають (президент, прем'єр-міністр, депутат, міністр тощо), припинити до встановленої законом відповідальності;

— повідомити Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією про результати виконання рі-

шення комітету (1996 р.) і звернення депутатів Г. Омельченка та А. Єрмака (1997 р.) та яких заходів ужито за результатами перевірок (якщо вони проводились);

— про результати перевірки прошу Вас повідомити комітет і редакцію газети «Правда України» у встановлений законом строк.

Результати перевірки будуть заслухані на засіданні комітету за Вашою участю.

З огляду на викладені обставини прошу Вас хід перевірки взяти під особистий контроль.

З повагою

голова комітету
Григорій ОМЕЛЬЧЕНКО.

СТАВ притчею во язицех вислів: «Нервово напруження не залежить від дози опромінення».

Мені доводиться щотижня бувати за колючим дотом Чорнобильської зони. Є тисячі людей, які тут працюють з першого дня. Але ніхто й ніколи не скаже, що акліматизувався до екстремальної ситуації. Ніколи. Бо, погодьтеся, ніхто в 30-кілометровій зоні не працював би, якби не нагальна потреба. Адже за нинішньої матеріальної скрути саме тут є гарантоване робоче місце й гарантована пристойна зарплата. Отже, і нехтують люди ризик втратити здоров'я. Виправдовуючи себе тим, що, мовляв, радіації достатньо не лише в 30-кілометровій зоні, а й повсюдно в Україні.

Прикро, але хтось необачно розрекламував, що нинішні мешканці 30-кілометрової зони і не хочуть виїжджати. Це, м'яко кажучи, і не пахне правдою. Люди хочуть відселитися. Не проти і залишитися. Та за умови, що зону буде визнано чистою від радіонуклідів.

Практично ніхто нині в державі офіційно не опікується старожилами чорнобильської резервації. У такому разі кінець відомий: через певний час не буде ким опікуватися. Безперечно, постійне проживання людей в зоні давно мало б стати предметом аналізу в Міністерстві України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. Але не стало. Отак і живуть тут люди, покладаючись на власні (!) сили та на Бога.

Як і повсюдно, допікає безробіття, невиплата зарплати працівникам бюджетної сфери та пенсій. Роками не одержують заробіток, хоча з року в рік сіють, обробляють, збирають урожай. Мабуть, людей зорганізовує на даремну працю лише генетична сила відповідальності за землю. Але, попри старання селян, багато землі, на якій вирощували донедавна добрі врожаї, заростає бур'яном. Адже вироблена продукція не виправдовує затрат на неї, а докупитися пального, запасних частин, не кажучи вже про трактори, комбайни чи вантажівки, не по кишені й найбагатшому сільськогосподарському підприємству. Скажімо, минулої весни прагнули селяни міцного КСП «Дитятківське», що в Іванківському районі, придбати закордонних комбайнів (своїх же нема). Не вийшло: щоб стати власником такої машини, потрібна порука якогось небудь банку. Такого в Україні не знайшлося. Хоча, зазначаю, «Дитятківське» — господарство міцне. Але комбайни придбати не зуміло. От і господарює.

Нині селянина держава не те що не дотує, а й невчасно віддає те, що передбачено законами.

Саме про це свідчить чергова відповідь на мій лист до Міністерства АПК. «У державному бюджеті України передбачено частковий (18,6 відсотка) компенсацію сільськогосподарським товаровиробникам витрат власних коштів на будівництво об'єктів соціальної сфери села за 1996 рік. Однак джерелом їх фінансування визначено надходження, що плануються отримати від приватизації державного майна, які не враховані в доходах бюджету. Обмеженість цих надходжень спричинила до того, що Мінфін ще не розпочав виділяти кошти на зазначені цілі».

У Поліському районі нині проживають у тридцять селів трохи більш як вісім тисяч чоловік (близько шести тисяч — пенсіонери). З 31 населеного пункту людей відселено у зв'язку з тим, що вони підпали під зону безумовного (обов'язкового) відселення. Однак ті, хто волею долі залишився на зраненій радіонуклідами землі, — на межі відчаю. Та найстрашніше те, що держава цього не бачить.

Селяни — люди терпеливі, але такої безнадії, як нині, не пригадують і старожили.

Не в кращому становищі і жменька робітників та інженерно-технічних працівників, які працюють у селищі Поліському.

«Поліський комбінат комунальних підприємств обслуговує організації та установи, які й досі діють у Поліському, — пише у своєму листі начальник Поліського комбінату комунальних підприємств А. Трикі-

ша, — але, на жаль, заробітну плату не одержуємо з травня 1996 року. А в нас же сім'ї. Нам заборгували Поліська центральна лікарня, громадське харчування, пожежна частина, санепідемстанція, Поліський відділ внутрішніх справ, вет-

Дев'ятий вал

втраченої надії

баклабораторія, відділ освіти. Усього близько 210 тис. грн. Їх же відповідно не фінансують рай- та облфінвідділи».

Депутатський запит з виплати зарплати працівникам Поліського комбінату комунальних підприємств наприкінці грудня через Верховну Раду надіслано Президенту України Леоніду Кучмі.

В Іванківському районі Київської області безумовному (обов'язковому) відселенню не підлягають мешканці жодного з 81 населеного пункту. Тут зони гарантованого добровільного відселення та посиленого радіологічного контролю. Однак за останні чотири роки з району виїхали близько трьох тисяч молодих сімей. А майже 38 тисяч мешканців (двадцять тисяч з них — пенсіонери) проживають у винятковій напруженості. Передусім у районі обмежено використання місцевого палива та колодязної води. Цю проблему планували вирішити так: газифікувати населені пункти та здійснити водопостачання з артезіанських свердловин. Але, на жаль, ще в 22 селах нема такого водопостачання, а 58 з 81 газифіковані. Більш як п'ять років тому розпочато газифікацію сіл Красилівка, Мусійки, Поталіївка, Термахівка, Чкаловка, Станишівка, Русаки, Макарівка, Мала Макарівка, Болотня, Федорівка, Запрудка, Воропаївка, Білий Берег, Рокитна Слобода, Шпилі, Феневичі, Рудня-Тальська та Рудня-Шпилівська, але й досі цю роботу не виконано.

Для того щоб ясніше уявляти картину газифікації Іванківського району, достатньо прочитати відповіді, надіслані на мої запити.

«Міністерство розглянуло ваше клопотання щодо фінансування ро-

біт з газифікації населених пунктів Іванківського району і повідомляє:

Зважаючи на вкрай обмежене наповнення фонду для здійснення заходів з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення і відповідно до визначених Президентом та урядом України пріоритетів, да 80 відсотків надходження коштів спрямовується на фінансування видатків Пенсійного фонду, пільг та компенсацій постраждалому населенню. Інші видатки, і в тому числі фінансування чорнобильської будівельної програми, здійснюються за залишковим принципом.

По Київській облдержадміністрації за 10 місяців 1997 року освоєно 46,76 млн. грн. капітальних вкладень, профінансовано з урахуванням погашення заборгованості за минулий рік (28,38 млн. грн.) 40,81 млн. грн., або 54,2 відсотка від обсягу освоєння і боргу, з яких по об'єктах газопостачання населених пунктів Іванківського району (села Станишівка,

мушено призупинила будівництво об'єктів, в тому числі і газифікацію деяких сіл Іванківського району.

До переліку будівництва поточного року включено газопостачання сіл Білий Берег, Воропаївка, Рокитна Слобода, Старі Соколи, Станишівка, віднесених до третьої зони, а також газові мережі с. Пироговичі та газифікацію котельні школи в с. Феневичі.

Враховуючи, що фінансування об'єктів чорнобильської програми проводиться незадовільно і станом на 20.11.1997 року кредиторська заборгованість становить 33,4 млн. гривень, виділити кошти на завершення газифікації сіл Красилівка, Поталіївка, Мусійки, Термахівка і Чкаловка немає можливості.

Питання газифікації цих сіл буде розглянуто під час формування програми на 1998 рік».

... Після чорнобильської катастрофи було призвано для продовження служби в армії тисячі резервістів. Вони брали участь у ліквідації наслідків цієї

техногенної катастрофи. Значна їх частина аж до 1991 року користувалася лазнею у смт Іванків. Хто брав участь у ліквідації наслідків аварії в ті роки, знає, що лазні та пральні працювали практично цілодобово. Після п'яти років такої роботи необхідно було лазню відремонтувати. Закономірно, що кошти мали бути виділені з Чорнобильського фонду. Але... Ось уже четвертий рік про це йде мова.

«За дорученням Президента України Л. Д. Кучми облдержадміністрація розглянула ваш лист щодо ремонту лазні в смт Іванків».

Повідомляємо, що реконструкція лазні проводилася за чорнобильською будівельною програмою в 1994—95 роках, і залишився не відпрацьований аванс 20 тис. грн. З 1996 року, у зв'язку зі скороченням надходжень до фонду здійснення заходів щодо ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та пріоритетним спрямуванням лімітів на будівництво житла для завершення переселення громадян із зони безумовного (обов'язкового) відселення, будівництво багатьох об'єктів, в тому числі і реконструкцію лазні в смт Іванків, було призупинено.

Завершення реконструкції лазні буде розглянуто під час формування програми будівництва на 1998 рік».

Ясно, що кредиторська заборгованість — справа залізобетонна. Але як же бути з заборгованістю совісті?!

Як відомо, коли відселяли людей із зони відчуження у 1986 році, доводилося (за браком житла) поселяти по 2—3 сім'ї в один будинок. Люди сподівалися, що мине кілька років, і їм нададуть рівноцінне залишеному назавжди житлу. Аж ні. Дванадцятий рік минає. А обіцяного доводиться чекати. І невідомо скільки.

«Розселення сімей, які в 1986 році були поселені по 2—3 сім'ї в один будинок, вирішувати після завершення відселення громадян із смт Поліське» — це одна відповідь з Київської облдержадміністрації на запит про надання повноцінного житла чорнобильцям, поселеним у село Лукашів-2 Барішівського району.

Дуже сумно від цих відповідей. Тим більше, коли широкому загалу відомо, що житло, зведене для постраждалих, розтринькують.

Пригадується притча про бабусю, внучку та кішку.

Бабуся влітку не готувалася до майбутньої зими. На дивування сусідів відповідала, що до зими вона помре, внучка вийде заміж, а кішка здохне. Але цього не сталося. Отож і довелося бабусі ходити на засипану снігом стерню і збирати колосочки.

Тому й згадалася ця притча, що в усіх відповідях на депутатські запити зазначено, що розв'язання животрепетних проблем буде в наступному році. Гірко, що декотрі сповідують спосіб міркувань бабусі з притчі.

Іван КІРИМОВ,
народний депутат України.

Складіть повноваження достроково!

(Початок на 5-й стор.).

— відкриває повітряний простір України для неконтрольованих Україною польотів російської військової авіації;

— втягує Україну до військової системи Росії і перетворює Україну в мішень для удару з боку супротивників Москви.

Ця угода вигідна не Україні, а Москві, бо відсуває передову лінію оборони Москви на півторі тисячі кілометрів на захід. Але навіщо Україні зв'язуватися з агресивною Москвою і ставити Україну перед західними державами в сумнівне становище військового союзника Росії?

Другий приклад. Коли Україна почала збільшувати свій суверенітет і виходити з-під влади Москви, Росія час від часу використовує нафтову трубу для політичного шантажу і тиску на Україну. Вперше Єльцин закрив Україні нафтовий кран улітку 1990 року. З цього постала потреба збудувати Одеський нафтовий термінал. Поява в Україні терміналу для створення альтернативного шляху забезпечення України нафтою означає, поперше, кінець можливостей Росії шантажувати Україну припиненням поставок нафти та її свавілля у встановленні на неї ціни; по-друге, відкриття нового близькосхідно-європейського маршруту транспортування нафти з Близького Сходу в Європу від Одеського терміналу через українську територію. За умов потужності терміналу в 40 млн. тонн щорічно відкриття Одеського терміналу давало б щорічний прибуток Україні до 12 млрд. американських доларів і плюс 4% від перекачаної українськими нафтопроводами нафти натурою. Термінал допоміг би Україні вийти з економічної кризи і стати економічно незалежною державою.

Спрямування нафтового потоку через Україну не вигідне Москві, і вона через свою агентуру в Україні гальмує і зриває будівництво терміналу, а тим часом у Новоросійську прискореними темпами будує свій великий термінал на 60 млн. тонн нафти щорічно.

Пане Президенте, антиукраїнська кампанія у зриванні будівництва Одеського терміналу відбувається під опікою члена комісії з питань морської політики при Президенті України, вашого намісника по Одеській області Боделана Руслана Борисовича. Отже не Боделан, а Ви руками Боделана гальмуєте будівництво Одеського терміналу і тим самим допомагаєте Росії випередити Україну в заснуванні нового міжнародного маршруту нафтового потоку з Близького Сходу до Європи. У цій економічній війні Ви допомагаєте не своїй Батьківщині, а

її предковичному супернику. До речі, Ви, ще будучи головою уряду, зірвали на угоду Москві вельми вигідний контракт з греками на поставки нафти в Україну. Це був саботаж. (Тодішній член Президії Верховної Ради України, голова комісії Володимир Пилипчук цей саботаж докладно описав у статті «Як уряд Кучми перекидав Україні нафтовий кран», газ. «Вечірній Київ» за 19.03.1994 р.).

Третій приклад: Крим. Чорноморський флот. Севастополь.

24 серпня 1991 року Верховна Рада України ухвалила постанову «Про військові формування в Україні», за якою (стаття 1) всі військові частини на території України включно з Чорноморським флотом ставали власністю України. Росія ратифікувала угоду про створення СНД визнала належність Чорноморського флоту Україні. Надалі, однак, з боку найвищого керівництва України почалася ганебна політика поступок перед Росією, і статус ЧФ дедалі більше змінюється на користь Росії і на шкоду Україні.

17 червня 1993 року Президент Л. Кравчук погодився подарувати Росії половину українського Чорноморського флоту.

9 червня 1995 року в Сочі і 28 травня 1997 року в Києві без жодних логічних підстав і всупереч Конституції Ви закрили в українсько-російських документах передачу половини українського флоту Росії, чим завдали Україні матеріальної шкоди на суму в 40 млрд. американських доларів.

Передача Севастопольської військово-морської бази Росії суперечить статті 17 Конституції України, яка не допускає розташування іноземних військових баз на українській території. До речі, ви тричі намагалися зняти або знівелювати положення проекту Конституції про заборону іноземних військових баз на українській території.

Стаття 14 перехідних положень Конституції допускає тимчасове перебування іноземних військових формувань на українській території на умовах договору оренди, ратифікованого Верховною Радою України. Ви не уклали договір оренди, бо коли б уклали його, як годиться незалежній державі за міжнародними стандартами, то Росії довелося б платити Україні до трьох мільярдів доларів щорічно. І договір, як цього вимагає згадана стаття 14, довелося б подавати Верховній Раді на ратифікацію. Окрім того, за Вашим наказом прем'єр підписав не вигідну Україні угоду.

Ви сказали: «Я змушений озвучити ці домовленості, яких ми досягли у час його (Єльцина) виборчої кампанії. Ми чітко домовилися: головна база російського флоту — в Севастополі, а ми робимо все можливе для нор-

мального існування та боєготовності Чорноморського флоту».

Отже, Ви робите все можливе, щоб українська територія з її бухтами та інфраструктурою служила Росії.

Пане Кучмо, Вам не здається, що Ви дієте не як Президент незалежної держави, а як секретар парткому заводу, що підпорядкований безпосередньо ЦК КПРС у Москві?!

Про те, що Ви мислите саме такими старими категоріями, свідчить і ще один вельми промовистий факт — створена Вами адміністрація Президента України. Уявляючи структуру вищої виконавчої влади по-старому, Ви на додаток до Кабінету міністрів створили адміністрацію Президента як аналог ЦК КПУ: потужний орган, який вирішує все, але ні за що не відповідає.

Фактично Ви створили в одній державі дві вищі виконавчі влади, при цьому якщо Кабінет міністрів якоюсь мірою підзвітний Верховній Раді, то адміністрація Президента підзвітна тільки Вам.

Це суперечить Конституції. Пункт 28 статті 106 Конституції дає Вам право створити консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи і служби, а не другий орган з таким бюджетом, як у Кабінеті міністрів. Ви як глава держави маєте можливість керувати Україною за допомогою одного вищого виконавчого органу та низових ланок. Тільки неспроможність відійти від комуністичних шаблонів спонукала вас створити потужну адміністрацію на зразок ЦК КПУ і через неї керувати Кабінетом міністрів і всією виконавчою владою. Така паралельна Кабінетові структура лягає важким тягарем на державний бюджет, але ще важливіше — вона небезпечна, бо: по-перше, складається переважно з людей, які ще недавно були відомі як противники української державності й ненависники нашої мови й

культури; по-друге, перебуваючи поза парламентським контролем, вона становить готову матеріальну базу для претендента на диктатора. Ясна річ, у складі персоналії Вашої адміністрації, наче в дзеркалі, відбивається Ваш власний світогляд і Ваше ставлення до наших національних цінностей і проблем.

Між іншим, Ваше творіння — адміністрація як великий організм набула окремого власного інтересу, а саме: бути незалежною від свого творця. І вона постійно спрощує Вас подальше від себе в мандри то по Україні, то ще кудись за кордон. Хіба Ви не помічаєте, що вони Вас відправляють геть, щоб Ви їм у Києві не заважали, бо в безупинних подорожах немає жодного сенсу? І позаяк безглуздість цих мандрів Ви добре розумієте (як розуміють і громадяни України) і все-таки не можете від них відмовитися, то виникає підозріння, що до своєї адміністрації Ви потрапили в полон. За яких обставин це відбувається, дорослій людині здогадатися неважко.

1994 року одним із Ваших передвиборчих гасел було гасло боротьби з мафією та організованою злочинністю. На практиці це виявилось мильною бульбашкою: нікого з великих злодіїв за час вашого президентства не посадили в тюрму. І паралельна до офіційної система розподілу бюджету «по блату» (тобто за хабарі) як була за радянських часів, так і досі є. Правоохоронні органи стали ще більше корумповані і ще більше потурають багатим злодіям, а проста людина стала ще більше знедоленна й незахищена.

Коли Ви дивитесь кризу паліці на шахрайства з квартирами вищих міністрів, коли Ви попускаєте їм використання службового становища в особистих інтересах, то постає підозра, що Ви боїтеся, а точніше, не можете цього зробити з причин, про які можна здогадуватися. І те-

пер уже ясно, що Ви не той Президент, який спроможний викоренити корупцію і захистити громадян та чесних підприємців від грабіжників і розбійників.

Ви оголосили про свій намір балотуватися вдруге на посаду Президента України. Чого вам так нетерпеливість, адже до виборів ще так далеко! Це вочевидь передчасна заява. Вона вносить додаткове напруження в наше і так перенапружене політичне життя. Якими критеріями ви оцінюєте своє президентство?

Що, Вам вдалося зупинити спад виробництва й вивести економіку з кризи? Може, Вам удалося побороти організовану злочинність та грабіжництво і створити сприятливі умови для виробництва у промисловості чи сільському господарстві?

Може, Вам удалося покращити фінансування армії, охорони здоров'я, науки, освіти, вдалося зменшити зовнішній борг?

Може, вдалося бодай трохи поліпшити умови життя народу?

А якщо Ви нічого цього не досягли, то як же можете сподіватися на підтримку виборців?

Навпаки, як показано вище, ваша діяльність здебільшого завдала і надалі завдає величезної шкоди національним інтересам України і фактично є достатньою підставою для дострокового усунення Вас з посади Президента.

І якщо Ви неспроможні вирватися з полону Вашого оточення, якщо Ви неспроможні протистояти московському тиску, то задля України, задля її мрії про самостійне пристойне життя зробіть одну велику послугу їй — складіть достроково із себе президентські повноваження і дайте Україні шанс вийти з біди!

Левко ЛУК'ЯНЕНКО,
народний депутат України,
почесний голова Української
республіканської партії.

Точка зору

Президентська скромність кольору фіаско

Багато хто із спостерігачів за так званою зустріччю «без краваток» Л. Кучми і Б. Єльцина звернув увагу після її завершення принаймні на дві обставини. По-перше, Президент України був досить скромний, коли навіть в інтерв'ю своєму новому рупорові — телепрограмі «7 днів» — повідомив тільки, що «розбіжностей між двома президентами немає». Мовляв, співрозмовники обговорювали суто економічні відносини і між двома країнами, і в рамках СНД.

По-друге, довгоочікуваною сенсацією від зустрічі чомусь стала саме політична заява Б. Єльцина про те, що на майбутніх президентських виборах в Україні він підтримає кандидатуру Л. Кучми. Щоб з новим Президентом України, за словами Б. Єльцина, не виникло нових проблем і, зокрема, з поділом Чорноморського флоту.

Тож і виникають щонайменше два да-

леко не риторичні запитання: у чому ж президенти порозумілися і що то за проблеми можуть виникнути з ЧФ? Адже сьогодні відомо, що підписано три угоди про поділ флоту, ще над шістьма документами працюють українські й російські фахівці. Мало того, Україна, демонструючи добру волю, ратифікувала Договір про дружбу, партнерство і співробітництво між двома країнами. І Верховна Рада України звернулася до Держдуми Росії із закликом підтримати почин.

Відповідь видається доволі простою, якщо припустити, що Л. Кучмі вдалося домогтися на зустрічі не конкретних результатів, а тільки авансів, за які треба розплатуватися. Тому й не було звичної помпи, з якою зазвичай висвітлюються успіхи Президента. Особливо в підконтрольних йому ЗМІ.

Схоже, що нанивць може бути зведено домовленості про щорічне постачання в

Україну туркменського газу за обопільно вигідною для обох країн ціною. Л. Кучма тільки повідомив, що він передав Б. Єльцину лист-прохання зі зверненням президентів України і Туркменистану: забезпечити транспортування туркменського газу Росією в Україну за тією ціною, за якою Росія перекачує свій газ до Європи.

Ще більше туману в двосторонніх відносинах. Адже не зрозуміло, коли Росія реально почне процес делімітації і демаркації кордону між нашими державами. Не ясно, чи й далі Кремль наполягатиме на ратифікації українськими депутатами так званого «нульового варіанта» в поділі активів та майна СРСР.

Зрозуміло, що Л. Кучмі об'єктивно вигідніша позиція деяких російських депутатів — відкласти ратифікацію «великого договору» до парламентських виборів в Україні. Якщо ж ратифікація буде провалена, то як тоді українському Пре-

зидентові стверджувати про свої успіхи на зовнішньополітичній арені?

Та й узагалі, як зрозуміти слова Б. Єльцина про підтримку Л. Кучми на виборах в Україні? Адже ми — дві незалежні держави.

Дещо прояснити ситуацію може десятирічна програма економічного співробітництва між Україною та Росією, яку президенти планують підписати вже в лютому. І якщо з неї випливе, що Росія таки добереться до українських нафтопереробних заводів, до нафтогазосховищ, осідлає нашу нафтогазову інфраструктуру, то стане очевидно: розрекламована зустріч «без краваток» обернулася економічним зашморгом на ший української економіки. А це — фіаско, яке й зобов'язує Президента Л. Кучму до скромності. А українців — до роздумів про перспективи незалежності...

Володимир СКАЧКО.

Сорок тисяч кілометрів під землею

Транспортні коридори

ТЕРИТОРІЯ України просто змережена трубопроводами — така собі нафтогазова вишиванка. Довжина лише газових трубопроводів — магістральних та розподільчих — перевищує 35 тисяч кілометрів. Ця система здатна пропустити за рік 250 мільярдів кубометрів газу, з яких 120 мільярдів припадає на транзит. Плюс близько чотирьох тисяч кілометрів магістральних нафтопроводів, якими до Європи експортується російська нафта. Зокрема, по нафтопроводу «Дружба» можна експортувати близько 25 мільйонів тонн нафти на рік (див. схему нафтогазових трубопроводів). І все це багатокілометрове господарство потрібно підтримувати в належному стані, що в нинішній непростій економічній ситуації робити вкрай важко. Але якщо Україна й надалі хоче претендувати на участь у розподілі транзитного пирога, повинна постійно дбати про реконструкцію та модернізацію магістральних трубопроводів.

Зрозуміла річ, усі ці заходи потребують великих коштів, оскільки значна частина нафтогазових трубопроводів та перекачувальних агрегатів допрацьовує свій ресурс, а до того ж, морально застаріла та енергозатратна, оскільки зводилися вони в середньому близько 30 років тому. Отож їх потрібно міняти, бо інакше це загрожує аваріями. А реалії такі, що потрібно щороку реконструювати десятки кілометрів магістральних трубопроводів та міняти десятки газоперекачувальних агрегатів. Крім того, значну увагу слід приділяти діагностиці, що, до речі, з успіхом робиться на нафтопроводі «Дружба». Тому, за словами заступника начальника управління транспорту нафти, газу та підземних сховищ Держкомнафтогазпрому Петра Вислюбіцького, стан нафтопроводів набагато кращий, ніж можна було очікувати. Коли ж вести мову про газопроводи, то, на думку Петра Андрійовича, найголовніша проблема полягає у невчасних розрахунках споживачів за транспортований газ — сьогодні вони заборгували більш як 5 мільярдів гри-

вень, що не дає змоги проводити своєчасну реконструкцію та ремонт транспортної

системи. Та й попри таку фінансову ситуацію, можна стверджувати, що магістралі працюють у нормальному режимі. Звичайно, як і в будь-якій сфері, про стовідсоткову гарантію не йдеться, але проведені дослідження показують, що труби мають належний запас міцності.

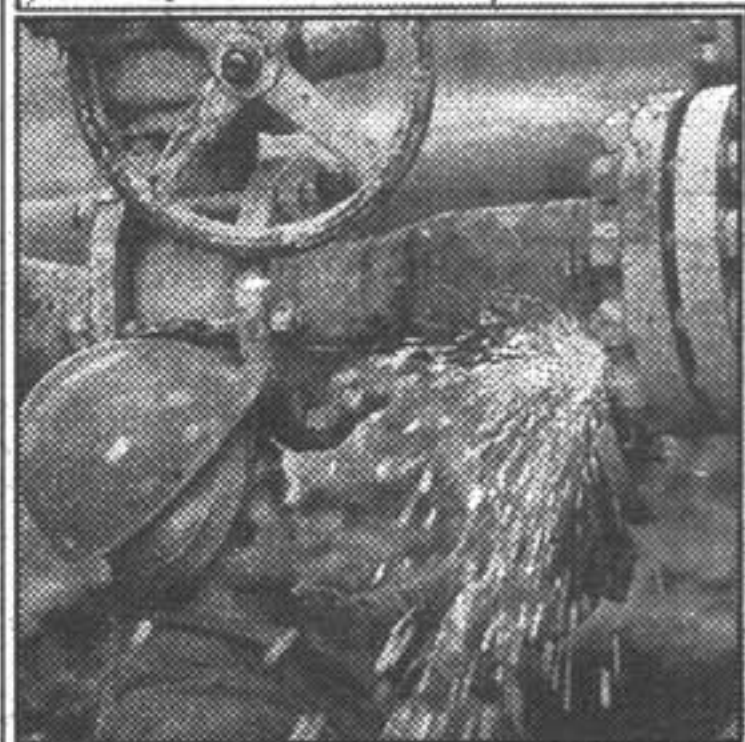
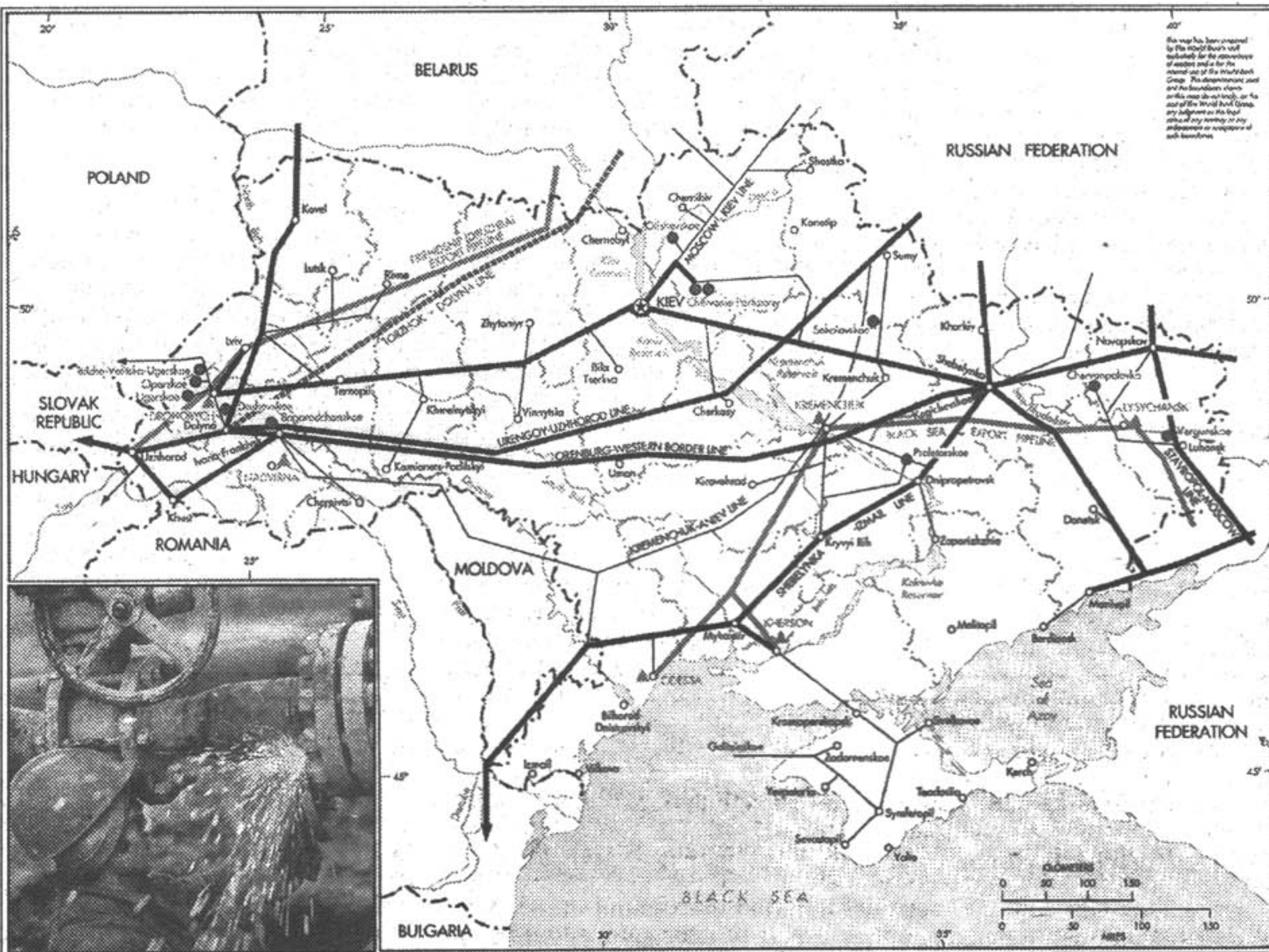
Дбаючи про майбутнє, сьогодні у Держкомнафтогазпромі розробили програму реконструкції та розвитку трубопроводної системи України. Причому в основному вона базується на можливостях вітчизняних виробників промислової продукції. Таких, наприклад, як микола-

ївське НВП «Машпроект», яке спеціалізується на розробці та виготовленні газоперекачувальних агрегатів, котрі відповідають найкращим світовим зразкам і значно дешевші. Бо коли сьогодні експлуатуються агрегати з коефіцієнтом корисної дії (ККД) в середньому 25 відсотків, то нове їх покоління, що впроваджується нині, має ККД 35—37 відсотків. На часі впровадження газоперекачувальних агрегатів з коефіцієнтом 45—50 відсотків. А це означає, що буде істотно скорочено витрати газу, пов'язані з забезпеченням його транспортування. Сьогодні

для цього використовується близько 8 мільярдів кубометрів газу, тож скорочення цих витрат удвічі буде дуже відчутним для економіки України. Хоча зрозуміло, що для цього потрібен час та гроші. Поряд із цим освоєно нові технології на Харцизькому та Новомосковському трубних заводах, які забезпечують заводське антикорозійне покриття і не поступаються найкращим світовим зразкам за якістю та ціною.

До речі, щоб завтра не зіптовхнутися з несподіваними проблемами, у Держкомнафтогазпромі створено кілька робочих груп за найголовнішими напрямками технічної політики, куди ввійшли провідні фахівці галузі. Одна з них, наприклад, покликана узагальнювати технічні та технологічні пропозиції щодо антикорозійного захисту. Уже на першому засіданні було вирішено створити своєрідний каталог, до якого включити матеріали та обладнання, що вже сьогодні потрібні галузі, з тим щоб передати його зацікавленим у виробництві підприємствам. Словом, вітчизняні фахівці та підприємства у змозі вирішити будь-яку проблему, пов'язану із функціонуванням нафтогазотранспортної системи. Зупинка за «малим» — щоб вчасно надходили кошти за транспортовану нафту та газ, а також щоб трубопроводи були постійно наповнені, бо, як відомо, механізм, який не працює, старіє значно швидше. Тому Україна має проводити активнішу політику з залучення транзитних потоків через свою територію. А існуюча транспортна система здатна виконати будь-яке замовлення.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Сир у мишоловці — платний

Енергозбереження

У КОРПУНКТ газети «Голос України» останніми днями надходять тривожні листи щодо обмеженого енергозабезпечення населених пунктів Херсонщини. Приміром, жителі селища Лазурного, сіл Володимирівки, Красного, що у Скадовському районі, зібрали тисячі підписів під зверненням, яке адресували не лише газеті, а й владним структурам усіх рівнів. Пишуть про постійне відключення електроенергії також мешканці інших районів. Причому мова йде не лише про те, що людям доводиться терпіти великі незручності через це, особливо взимку. Дописувачі справедливо обурюються, що від постійних перебоїв у поданні електроенергії страждає і виробництво. Однак на проблему, певне, слід подивитися не лише очима потерпаючих.

Ми просили висловити свої міркування представників обох сторін — споживача і енергетики.

Володимир Лелеко, перший заступник голови Чаплинської райдержадміністрації:

— Як деякі інші райони, наш, глибинний Чаплинський, переживає нині стихійне лихо — підтоплення. Тому енергетики постійно дбають про те, щоб підтоплені села Хрестівка, Строганівка, Іванівка та інші були підключені до електромережі протягом 24 годин. В інших населених пунктах ситуація з енергопостачанням складна. Через кожні дві години їх відключають.

Можете уявити, наскільки це незручно. Неможливо опалювати школи, виробничі дільниці місцевих господарств. Нині якраз ведеться підготовка до весняних польових робіт, такі об'єкти, як кузня, ремонтні майстерні не можуть обходитися без електрики. Та витрати вугілля для опалення приміщень, використовувати альтернативні джерела енергії, ті ж дизельні станції економічно досить накладно.

На жаль, виправити становище непросто. Район заборгував за електроенергію понад 5 мільйонів гривень, до того ж 90 відсотків боржників припадає на агропромисловий ком-

плекс. Це справді може видатися дивним, якщо врахувати, що минулого року в районі одержано рекордний валовий збір зерна — 220 тисяч тонн. Але це на фінансове становище чаплинців не вплинуло. Працівники п'ятих-шести КСП з Іванівки, Павлівки, інших сіл протягом двох років не отримують зарплатні плати і, ясна річ, не в змозі розрахуватися за електроенергію. Під урожай 1997 року господарства свого часу набрали чимало добрив, отрутохімікатів, пального, за які треба нині викладати значні кошти. Тягнуть назад і борги двох-трьох останніх років. І в перспективі на швидкі зміни не сподіваємося, бо засіяно вдвічі менше площ озимих культур від запланованих. До того ж частина їх або вимерзла, або вимерзла, або вимерзла, або вимерзла. Можливо, розрахуємося з енергетиками лише тоді, коли виростимо, так би мовити, урожай ринкових культур, які можна швидко і вигідно збути споживачам. Отже, якби не підтоплення, то не бачити селянам цілодобового користування електроенергією.

Анатолій Бережний, головний інженер державної акціонерної енергопостачальної компанії «Херсонобленерго»:

— Склалася дещо дивна ситуація з обслуговуванням наших споживачів. В області заборгованість за електроенергію становить уже 70 мільйонів гривень. Протягом лише однієї доби ми вимушені перевитратити приблизно півтора мільйона кіловат-годин. Залишити людей у біді не можемо, тим більше під час стихійного лиха. І водночас важко зрозуміти, коли вже наші стосунки з клієнтами досягнуть рівня цивілізованих країн. Хоч і кажуть, що безплатний сир буває лише у мишоловці, однак практика спростовує цю істину. Поки що реформування виробничих відносин, переходу до законів ринку не сталося. І не будемо шукати хороших і поганих керівників, чужиних і черствих людей у тій чи іншій сфері. Справа зовсім в іншому. Відомо, що затрати на користування електроенергією «тягнуть» усього лише на 10 відсотків від собівартості продукції виробників. Це незначна частка. Іншими словами, розраховуватися з нами під силу кожному споживачеві. То чому ж не розраховуватися? Чому, скажімо, у січні нинішнього року нам сплатили лише 21 відсоток коштів від належного? Причому серед платників переважно населення, яке віддає останні гроші,

щоб не залишитися боржниками в енергетику. Невже виробничники, серед яких чи не на першому місці агропромислові підприємства, знаходяться в такому зачарованому колі, що ніяк не вирішать фінансового питання?

Все залежить від них самих. На мою думку, не прагнуть розлучитися на селі, та й в керівних кабінетах різного рангу, зі споживачською психологією, коли можна у директивному порядку примусити обслуговувати боржників. Зате мало хто замислювався над простим фактом: чомусь одні колгоспи розраховуються з нашими підрозділами, а інші — ні. Наприклад, те ж приватно-орендне господарство «Зоря» з Білозерського району може сплатити кошти, а десятки інших — кивають на погані економічні умови. Їм кажуть: якщо ви справжні господарі, то навіть брали пального за такими високими цінами, що маєте тепер борги? У відповідь — посилення на вимогу начальства, це на якісь причини. Так триватиме доти, поки не акціонується по-справжньому наша компанія, поки не перейдуть на ринкові рейки самі виробники продукції. Робити це вони чомусь не поспішають. От і створюємо самі собі проблеми.

Записав
Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Інформація про другий випуск акцій акціонерного банку «Укргазбанк»

1. Характеристика емітента

Акціонерний банк «Укргазбанк» (далі - Банк) створений відповідно до рішення Загальних Зборів акціонерів Банку від 4 серпня 1997 року (протокол № 14). Банк є правонаступником акціонерного банку «Укргазбанк», створеного у вигляді закритого акціонерного товариства, який, в свою чергу, є правонаступником акціонерного комерційного банку «Халджи-Бейбанк», зареєстрованого Національним банком України 21 липня 1993 року за № 183.

На момент прийняття рішення про другу емісію акцій Банк має зареєстрований і сплачений статутний фонд у розмірі 2300000 (два мільйони триста тисяч) гривень.

Місцезнаходження Банку: 252087, м. Київ, вул. Євранська, 1.

Засновники Банку - суб'єкти підприємницької діяльності.

Керівні органи Банку: Загальні Збори акціонерів, Рада і Правління Банку. Загальні Збори акціонерів - найвищий орган управління Банку. Голова ради Банку - Бакій О. М. Поточною діяльністю Банку керує Правління. Голова правління - Горбаль Василь Михайлович, освіта вища, економіст-міжнародник, стаж роботи за спеціальністю - 5 років. Головний бухгалтер - Крупа Маргарита Віталівна освіта вища, економіст, стаж роботи за спеціальністю - 17 років.

Предметом діяльності Банку є виконання банківських операцій та надання послуг юридичним та фізичним особам згідно зі Статутом Банку, ліцензією, наданою Національним банком України 30 жовтня 1997 року № 193, відповідно до чинного законодавства України та нормативних актів Національного банку України. Банк має дозволу Міністерства фінансів України на здійснення діяльності по випуску та обігу цінних паперів, виданий 23 лютого 1996 року за № 875, та на здійснення діяльності як депозитарій інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії, виданий 22 лютого 1996 року за № 142, дозвіл, виданий Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку на прав ведення власного реєстру власників іменних цінних паперів 18 лютого 1997 року № 30-23-Е.

Банк має філію в місті Одесі.

За весь час роботи Банк працює без збитків.

Аудиторська перевірка діяльності Банку здійснюється акціонерним товариством аудиторської фірмою «Зовнішній аудит» (ліцензія аудиторської палати України серії АБ 000108 від 17.04.1994 року № 104) та міжнародною аудиторською компанією «Deloitte & Touche».

Чисельність працівників Банку станом на 1 січня 1998 року становить 90 чол.

2. Ділова активність

Банк здійснює розрахунково-касову, кредитну та депозитну обслуговування юридичних осіб та громадян, проводить довірчі операції, операції факторингу, операції з цінними паперами та платіжними документами, фінансує капітальні вкладення за дорученням власників або розпорядників інвестиційних коштів, виконує всі види послуг, пов'язаних з валютним обслуговуванням суб'єктів господарської діяльності та населення, використовуючи широкую мережу прямих

Консолідований баланс станом на 1 січня 1998 року в тис. грн.

АКТИВ		ПАСИВ	
1. Каса та кор. рахунок	7 981,5	1. Статутний фонд	2 300,0
2. Кор. рахунки в інших банках	1 095,4	2. Резервний фонд	43,2
3. Кредити видані	4 585,4	3. Інші фонди банку	728,5
4. Міжбанківський кредит	1 139,4	4. Кор. рахунки інших банків	4 448,0
5. Цінні папери	417,5	5. Кошти на рахунках клієнтів	5 026,9
6. Основні засоби, МШП	331,6	6. Вклади та депозити	2 281,3
7. Дебітори	391,9	7. Міжбанківський кредит	1 140,0
8. Міжфіліальні обороти	125,7	8. Кредитори	15,2
9. Відвернені кошти за рахунок прибутку	1 021,5	9. Міжфіліальні обороти	125,7
10. Еквівалент валют. позиції	3 425,2	10. Власна валюта	3 425,2
11. Інші активи	259,4	11. Інші пасиви	28,4
12. Збитки	0	12. Прибуток	1 212,1
ВСЬОГО АКТИВІВ	20774,5	ВСЬОГО ПАСИВІВ	20774,5

Звіт про прибутки та збитки в грн.

Станом на	Доходи від основного виду діяльності	Інші доходи	Операційні витрати	Витрати по утриманню апарату Банку	Інші витрати	Балансовий прибуток (збиток)
01.01.98	5 971,2	31,9	3 492,6	912,6	385,8	1 212,1

кореспондентських рахунків іноземних банків, приймає на зберігання цінності клієнтів. В 1997 році Банк було прийнято в члени Міжбанківської валютної біржі та Клірингового дому.

Банк не має простроченої заборгованості кредиторам та заборгованості по платежам в бюджет.

За період функціонування Банку до нього не застосовувалися заходи з фінансового оздоровлення.

3. Дані про емісію цінних паперів

Відповідно до рішення Загальних Зборів акціонерів від 15 січня 1998 року (протокол № 5) про другу емісію акцій відкритого акціонерного товариства Банк оголошує відкритий передплату на акції відкритого акціонерного товариства АБ «Укргазбанк».

Кошти, отримані від реалізації акцій другої емісії, плануються направити: в сумі 2 100 000 гривень - на збільшення обсягів вкладень в кредитно-фінансовий «портфель» Банку, в сумі 2 100 000 гривень - на здійснення операцій з цінними паперами. Запланований обсяг емісії - 4 200 000 (чотири мільйона двісті тисяч) гривень. Всього випускається 420 000 (чотириста двадцять тисяч) простих іменних акцій номінальною вартістю 10 гривень кожна однією серією Б з порядковими номерами з 0000001 по 0420000 в документар-

ній формі. Акції розміщуються шляхом відкритого продажу серед юридичних та фізичних осіб.

Запланований курс продажу акцій - не нижчий за номінал.

Строк передплати на акції - з 16 лютого 1998 року по 21 березня 1998 року. Банк залишає за собою право достроково закінчити передплату в разі, якщо буде здійснено передплату на всю емісію.

Особи, які виявили бажання придбати акції, укладають з Банком відповідну угоду. Одночасно вони повинні надати документи, які підтверджують наявність джерел внесків до статутного фонду Банку у відповідності до вимог Національного банку України, а саме: для юридичних осіб - аудиторський висновок про наявність власних оборотних коштів та платоспроможність станом на дату внеску, а також «Баланс підприємства» (форма № 1); «Звіт про фінансові результати та їх використання» (форма № 2) станом на 1 число місяця, в якому здійснено внесок; для фізичних осіб в разі придбання акцій на суму понад 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, встановлених на день оплати коштів, - довідка Державної податкової адміністрації про наявність власних коштів для оплати акцій.

Акції оплачуються в грошовій формі. Акціонери мають право розпоряджатися акціями на власний розсуд. Продаж акцій проводиться в приміщенні Банку за адресою: 252087, м. Київ, вул. Євранська, 1, без використання послуг посередників.

У разі, якщо у відповідності з чинним законодавством передплата вважається такою, що не відбулася, або зайву передплату відхилено Загальними Зборами акціонерів, кошти, зараховані для купівлі акцій, підлягають поверненню в строк, що не перевищує 30 днів. За несвоєчасне виконання цього зобов'язання Банк несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

Загальні Збори акціонерів по затвердженню результатів відкритої передплати будуть скликані протягом п'яти днів з дати завершення відкритої передплати на акції за адресою Банку. До затвердження результатів підписки Загальними Зборами акціонерів Банку кожна особа, що підписалася на акції, зобов'язана оплатити не менше 30% вартості акцій, на які вона здійснила підписку. На суму внесених коштів акціонеру видається тимчасове свідоцтво.

Виплата дивідендів акціонерам проводиться у відповідності з рішенням Загальних Зборів акціонерів за підсумком діяльності Банку за рік. Після реєстрації видуску акцій акціонеру видається сертифікат на загальну суму акцій за номінальною вартістю.

Реєстр акціонерів Банку ведеться безпосередньо емітентом.

4. Дані про розміщення раніше випущених акцій

Перший випуск акцій закритого акціонерного товариства АБ «Укргазбанк» в кількості 100 000 штук простих іменних серії А за номерами з 0000001 по 0100000 номінальною вартістю 10 гривень кожна на загальну суму 1 000 000 гривень зареєстровано Міністерством Фінансів України 15 лютого 1996 року, свідоцтво № 90/1/96, розміщено серед засновників. Другий випуск акцій закритого акціонерного товариства АБ «Укргазбанк» в кількості 130 000 штук простих іменних серії Б за номерами з 0000001 по 0130000 номінальною вартістю 10 гривень кожна на загальну суму 1 300 000 гривень зареєстровано Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку 15 травня 1997 року, свідоцтво № 477/1/97, розміщено серед засновників. Перший випуск акцій відкритого акціонерного товариства АБ «Укргазбанк» в кількості 230 000 штук простих іменних номінальною вартістю 10 гривень кожна на загальну суму 2 300 000 гривень зареєстрований Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку 15 жовтня 1997 року за № 802/1/97 та розміщений серед засновників Банку. Коштів момент реєстрації сплачені повністю, всі акції за номерами з 0000001 по 0230000.

Акціями Банку керівні працівники не володіють.

5. Фактори ризику

Приймаючи рішення про придбання акцій другої емісії акціонерного банку «Укргазбанк» покупець повинен враховувати такі фактори ризику: * погіршення економічної ситуації в Україні;

* зміни податкової політики.

Голова Правління АБ «Укргазбанк»

В. М. Горбаль

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПЕРШИЙ ВИПУСК АКЦІЙ ЗДОЛБУНІВСЬКОГО ВІДКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА ПО ВИРОБНИЦТВУ ЦЕМЕНТУ І ШИФЕРУ «ВОЛИНЬ»

1. Характеристика емітента

1.1. Фірмове найменування: відкрите акціонерне товариство по виробництву цементу і шиферу «Волинь» (скорочена назва - ВАТ «Волинь») створено в результаті корпоративізації наказом № 64-А Українського державного концерну по виробництву цементу і азбоцементних виробів «Укрцемент» від 29 листопада 1994 р. «Про перетворення Здолбунівського цементно-шиферного комбінату в Здолбунівське АТВТ по виробництву цементу і шиферу «Волинь» шляхом корпоративізації». Акціонерне товариство є правонаступником прав та обов'язків Здолбунівського цементно-шиферного комбінату.

1.2. Місцезнаходження: 265640, Україна, Рівненська обл., м. Здолбунів, вул. Шевченка, 1.

1.3. Дата реєстрації: товариство зареєстровано розпорядженням Здолбунівської районної ради народних депутатів № 132-р від 13.12.94 р.

1.4. Мета та предмет діяльності: виробництво цементу і шиферу, їх реалізація шляхом оптової та роздрібно-

торгівлі з метою насичення ринку України продукцією високої якості та одержання прибутку акціонерами.

Баланс підприємства та звіт про фінансові результати та їх використання за 9 місяців 1997 р. підтверджені аудиторською фірмою «Слава ЛТД» - ліцензія на аудиторську діяльність № 001551, серія АБ, згідно з рішенням Аудиторської палати України № 149 від 15.05.96 р.

1.6. Основні професійні дані про керівника та головного бухгалтера товариства:

голова правління, генеральний директор підприємства - Царук Сергій Йосипович, освіта - вища, інженер-механік, виробничий стаж - 36 років;

головний бухгалтер - Собко Людмила Йосипівна, освіта вища, інженер-економіст, виробничий стаж - 16 років.

2. Опис ділової діяльності емітента

2.1. Предмет діяльності товариства - виробництво та реалізація цементів різних типів і марок, включаючи спеціальні, та шиферу. Виручка від реалізації товарів за 1996 р. становить 46064 тис. грн., за 9 місяців 1997 р. - 38349 тис. грн.

3. Дані про емісію цінних паперів

3.1. Свідоцтво № 26/1/94 від 28 грудня 1994 р. про реєстрацію випуску цінних паперів видано обласним фінансовим управлінням Рівненської обласної державної адміністрації на суму 1402422 грн., кількість простих іменних акцій - 5 609 688 шт.

3.2. Мета випуску акцій (перша емісія) - формування статутного фонду відкритого акціонерного товариства.

3.3. Кількість акцій: всього випускається 5609688 шт. (п'ять мільйонів шістьсот дев'ять тисяч шістьсот вісімдесят вісім) акцій номінальною вартістю 0,25 грн. Всі акції прості, іменні.

3.4. Порядок розміщення акцій згідно з планом приватизації:

- пільговий продаж (реалізовано) - 444473 шт. на суму 111118,25 грн.

4. Основні фінансові показники, тис. грн.

Показники на 01.01.97 р. на 01.10.97 р.

1. Виручка (валовий дохід) від реалізації продукції 46064 38349

2. Балансовий прибуток (збиток) 5098 2138

3. АКТИВ балансу

- основні засоби та ін. позаоборотні активи 48303,6 47907,5

- запаси і витрати 8455 9070

- грошові кошти, розрахунки та ін. активи 3108 4430

ВСЬОГО по активах балансу 59866,6 61407,5

4. ПАСИВ балансу

- джерела власних та прирівнених до них коштів 49616 49326,6

- розрахунки та ін. пасиви 10251 12081,4

ВСЬОГО по пасивах балансу 59867 61408

5. Дебіторська заборгованість 3064 4421

6. Кредиторська заборгованість 10212 12081

7. Статутний фонд 1402,4 1402,4

8. Чисельність працівників, чол. 1657 1652

Арбітражний суд Київської області (252033, Київ, вул. Жилианська, 58 б) за позовом АК АПБ «Україна» в особі Бориспільського відділення порушив справу про банкрутство ВАТ «Головурівське» (с. Головурівське Бориспільського р-ну, Київської області; р/р 26005200294001 в Бориспільському АК АПБ «Україна», МФО 321079).

Справа № 163/36-97 від 17.12.97 року.

Арбитражним судом г. Києва (252030 г. Київ, ул. Богдана Хмельницького, 44-в) возбуждено дело № 12/9 «Б» о признании банкротом ООО «Дромон» (г. Киев, ул. Софиевская, 6, р/с 260033100611 в АКБ «Юнекс» г. Киева, МФО 322539). Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

3 лютого 1998 року. № 20 (1770)

У номер

● Дніпропетровськ

Напад на журналіста

Приватна студія телебачення «11 канал» надала можливість власному кореспонденту «Правди України» у Дніпропетровській області Наталі Гармаш пояснити землякам, хто та з яких причин зупинив випуск цієї газети. Невдовзі Наталія Гармаш лише ступила в темний під'їзд свого будинку, як невідомі накинута на неї. Однак журналістка не розгубилася й вибігла з під'їзду.

Важко сказати, були це просто негідники чи, може, вони мали чиесь завдання залякати журналістку.

● Одеса

«Антарктика»: якість продукції — європейська

Рішенням Клубу лідерів торгівлі, що об'єднує близько 13 тисяч членів зі 112 країн світу, акціонерна рибопромислова компанія «Антарктика» удостоєна міжнародного призу Європи «За якість продукції» 1997 року. За останні чотири роки, відколи компанію очолив ініціативний і діловитий фахівець Валерій Кравченко, «Антарктика» не тільки здолала глибоку кризу, в якій досі перебувала, а й оновлює флот та берегові підприємства, дедалі нарощує вилов риби і виробництво високоякісної продукції. Престижна нагорода, вважають в «Антарктиці», відкриє для компанії новий ринковий простір, дасть змогу співробітничати з діловими партнерами із багатьох країн світу на якісно новому рівні.

● Івано-Франківськ

Стабілізація як фундамент

Мешканці Івано-Франківської області мають нагоду підбити підсумки річного перебування на посаді голови облдержадміністрації Михайла Вишиванюка, котрий свого часу взяв курс на керованість економічної ситуацією, жорстку кадрову політику. Результати такої політики говорять самі за себе: 3,2 відсотка приросту виробництва за підсумками 1997 року проти майже 30 відсотків спаду позаминулого року підняли область із 24-го місця в Україні на четверте. Двічі на місяць облдержадміністрація аналізує тенденції розвитку підприємств.

Колектив Міністерства закордонних справ України висловлює глибокі співчуття Надзвичайному і Повноважному Послу України в Сполучених Штатах Америки Щербакі Юрію Миколайовичу з приводу тяжкої втрати — смерті його брата

ЩЕРБАКА Миколи Миколайовича.

Колектив Міністерства закордонних справ України висловлює глибокі співчуття батькам першого секретаря МЗС України Чорновола Олександра Григоровича — Григорію Климовичу і Ользі Миколаївні, брату Сергію Григоровичу, рідним та близьким у зв'язку з трагічною смертю

ЧОРНОВОЛА Олександра Григоровича.

«Людина року»: погляд із провінції

Центр з вивчення громадської думки «Наваль-Експерт», що діє в Миколаєві, провів опитування тутешніх діячів різних партій та рухів, працівників культури й освіти, журналістів з метою визначення найбільш помітних осіб — у світі, в СНД, в Україні та в Миколаєві у минулому, 1997, році. Результати виявилися такими: найпомітнішою фігурою в світі була, на думку опитуваних, принцеса Діана, чия трагічна загибель відгукнулася болем у серцях мільйонів людей і викликала небувалий інтерес до цієї неординарної особистості. В СНД найпомітнішою персоною був президент Росії Борис Єльцин, який підписав торік широкомасштабний договір Росії з Україною. В Україні «Людиною року» названо головного тренера київської футбольної команди «Динамо» Валерія Лобановського, котрий зумів вселити в серця мільйонів уболівальників віру в

український футбол завдяки блискучим перемогам свого клубу на міжнародній арені. У Миколаєві, нарешті, віддано перевагу Валерію Бажову — керівникові АТ «Миколаївський пивзавод «Янтар». Він зумів за складних економічних умов переходу до ринку організувати виробництво конкурентоспроможної продукції так, що її асортимент і якість змусили говорити про Миколаїв як про своєрідний центр індустрії пивоварства України. До речі, очолюване Валерієм Аркадійовичем підприємство стало одним із спонсорів читавської лотеї, яку проводить «Голос України», отож і ми, колектив «ГУ», предпонуємо до високої оцінки діяльності керівника «Янтара», вітаємо його з присвоєнням звання «Людина року-97».

Миколаїв.

Георгій ВОРОТНЮК.

Увага: передовий досвід. Зарубіжний

НОВІТНЯ історія Ізраїлю налічувала лише десять років, коли при Міністерстві закордонних справ цієї країни було створено Центр міжнародного співробітництва (абревіатура івритом — Машав).

І ось уже сорок років Машав допомагає країнам, що розвиваються, піднімати життєвий рівень, боротися з голодом і хворобами. Через систему Машав навчаються спеціалісти з цих країн, йде передача передових технологій. Причому Машав нікому не нав'язує моделі розвитку. Ті, хто в ньому навчається, готуються шукати власні рішення з урахуванням специфіки своїх країн, властивих їм соціальних і культурних цінностей, потенціалу, природних ресурсів і пріоритетів, що склалися.

40-річчя діяльності Машав було відзначено минулої п'ятниці і в Україні, в Академії зовнішньої торгівлі Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі. Надзвичайний і Повноважний Посол Ізраїлю в Україні Цві Маген розповів, що програма Машав уже четвертий рік

діє і в Україні, що навчання пройшли за цей час майже двісті фахівців сільського господарства і охорони здоров'я. І висловив надію, що товарообмін між нашими країнами, який досяг \$100 мільйонів на рік, зростатиме.

До речі, на другу половину нинішнього року намічено почати реалізацію в Україні по лінії Машав великого проекту — введення в дію сучасної молочної ферми. Технологія, устаткування і фахівці-консультанти — з Ізраїлю, а власне ферму і інфраструктуру має забезпечити українська сторона. Це буде в Україні своєрідна постійно діюча школа передового досвіду.

Про корисну діяльність Машав для України тепло говорили представники адміністрації Президента України, керівник Київської птахофабрики Іван Капштик.

Одне слово, Академія зовнішньої торгівлі, її керівник Олександр Покрещук забезпечили проведення вельми корисного заходу. Реалізація наміченого працюватиме на Україну, на зміцнення взаємовигідних зв'язків з державою, історія становлення якої у XX столітті може слугувати прикладом для нас.

Анатолій ГРИЩЕНКО.

Виставки

А на тім рушничкові...

Експозицію «Дивосвіт полтавської вишивки» розпочала свою виставкову діяльність новостворена галерея народного мистецтва «Пава».

Три дні у столичному Будинку художника цей багатий на традиції регіон України представляли вишивані роботи відомих майстрів краю. Це передусім розкішне, але рідкісне нині шиття білим по білому. Показово, що найрозповсюдженіша в наш час вишивка хрестиком на Полтавщині не витіснила найдавнішої техніки, а існувала паралельно. І основна заслуга в цьому — справді народних, талановитих майстринь, що творили власні, неповторні роботи в рамках традиції, що формувалася століттями. Тому господині виставки — ушавлена самотня художниця, заслужена майстриня народної творчості Олександра Великодна та молодша талановита вишивальниця Віра Забора — приймали привітання та шану вдячних гостей.

Галерея «Пава» вдячна Полтавському краєзнавчому музеєві, фабриці народних промислів «Полтавчанка» за підтримку експонатами. Але головне надбання галереї — два жіночих народних костюми кінця XIX ст. — було зібрано з бабусиних скринь під час експедиції полтавськими селами. Вони стали першими в колекції народних костюмів 13 етнічних регіонів України, яка є заповітною мрією «Пави».

Анастасія ПЕРЕПЕЛИЦЯ.

На знімку: берегиня полтавської вишивки Олександра Великодна.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Утретє поспіль, та ще й «усуху»...

виграли футболісти київського «Динамо» турнір «Кубок Співдружності» у Москві

Спорт

Там «Динамо» провело шість поєдинків. Усі виграли, забило 19 м'ячів і не пропустило жодного! До речі, воротар Шовковський став найкращим гравцем турніру. Індивідуальні призи дісталися Калитвинцеву та Шевченку.

Але найпринциповішим був фінальний поєдинок.

«Динамо» (Україна, Київ) — «Спартак» (Росія, Москва). 1:0. Каладзе, 46.

«Динамо»: Шовковський, Герасименко, Беженар, Головкин, Михайленко, Дмитрулін, Каладзе, Калитвинцев, Косовський, Шевченко, Гусин.

«Спартак»: Филимонов, Горлукович (Євсєєв, 58), Хлестов, Ширко (Мелешин, 69), Ромащенко (Головської, 51), Ананко, Канишев (Робсон, 60), Аленичев, Титов, Кечин, Тихонов.

Суддя Славик Казарян (Вірменія). 1 лютого. Москва. Спорткомплекс ЦСКА. 4000 глядачів.

Шановний читачу, либонь, не треба переповідати хід цього цікавого поєдинку, в якому українці мали чимало осмислену перевагу в усіх компонентах. А головне, вони грали в інтелектуальніший футбол, ніж їхній суперник. Тому згадаймо лише, як красиво кияни провели результативну атаку. Чудову передачу на Кахі Каладзе зробив Андрій Шевченко. А півзахисник, розібравшись із опікунами, влучив у самісінький нижній дальній кут воріт червоних.

А вже через кілька годин невеличка група київських журналістів, яких організував працівник динамівської прес-служби Олександр Сердюк, в аеропорту «Бориспіль», куди прилетів літак з Москви, привітала триразових переможців «Кубка Співдружності».

Щоправда, додому повернулися не всі. Річ у тім, що сьогоднішня група динамівців у Женеві проведе турнір-блискавку з міні-футболу (5+1) на полі розміром 40х60. Матчі — два тайми по 20 хвилин. Спершу «Динамо» гратиме з італійською «Сампдорією». У другій парі боротимуться швейцарський «Сервет» і португальський «Гімаранш». Потім — поєдинки за 1—2 і 3—4 місця. До Швейцарії разом із тренерами Анатолієм Пузачем та Олексієм Михайличенком вирушили такі футболісти: воротарі — Кернозенко і Романенко, польові гравці — Радченко, Каладзе, Волосянко, В. Маковський, М. Маковський, Кардаш, Амеліхін, Ковалюк, Пушукца, Венгінський, Несмачний, Черняк, Шевченко.

А тим часом великий і красивий приз поглинув кілька пляшок червоного шампанського. І поки тривала ця приємна церемонія, ми поговорили з Валерієм Васильовичем Лобановським.

— Звичайно, перемагати приємно, — сказав він. — Але, повторю для нас це був просто етап підготовки до другої половини сезону. Виконували програму. Причому це був розвантажувальний етап. Ми грали і тренувалися лише раз на день. У Німеччині навантаження були значно вищі. Нам потрібна ігрова практика, і ми мали її.

— Сьогодні день народження у Бориса Єльцина. Ніхто вам не пропонував програти спартаківцям, щоб таким робом порадувати російського президента?

— Я далекий від політики. До того ж ми не знали про той день народження. Я от почув, що наша команда сьогодні домоглася результату не тільки в Москві, а й у Києві. Вдома інший динамівський склад виграв Кубок Олега Макарова. Це дуже приємно.

— Чому до Швейцарії полетіли не всі?

— Ми дали можливість одруженим футболістам побути з сім'ями, відновитися психологічно перед важким і тривалим збором в Ізраїлі. А звідти буде виліт до Турину на перший чвертьфінальний поєдинок Ліги чемпіонів проти «Ювентуса». Дуже шкодую, що в тому й інших поєдинках цього турніру не мають права грати Каладзе та брати Маковські.

— У матчі проти «Спартак» не грали травмовані Лужний і Ребров. Якою мірою серйозні їх ушкодження?

— На це запитання ліпше відповіли б лікарі. Хоча, гадаю, обоє почнуть працювати найближчими днями.

— А як вам Віктор Леоненко?

— Він тривалий час хворів. Тепер відновлює сили, багато працює, за повною програмою, старається. Сподіваємося, що він допоможе команді.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: перше на рідній землі інтерв'ю Валерія Лобановського після успішних московських гастролей «Динамо» (Київ).

Фото Олега МАРКЕВИЧА.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

В.О. головного редактора А. ГОРЛОВ.
Редколегія: О. БЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44. Телефакс — 449-85-62.

E-mail: sekret@golos.rel.com

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 255871.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311020.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0